Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

... 1921 оной ... 21-hээ гарана | № 11 (14033) | 1973 оной январиин 13, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...ҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ—ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

КПСС-эй ОБКОМДО

Улаан-Үдын „Хүндэлэлэй Тэмдэг“ орденто „Электромашина“ заводой болон Буряадай республикын мяханай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд. инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай үүсхэл тухай

...радай ажахын 1973 оной ... болзорhоонь урид ...хын түлөө промышлен..., барилгын, транспор... хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэ...на социалис мүрысөө дэл...лхэ тухай» КПСС-эй ЦК-... СССР-эй Министрнүүдэй ...эй, ВЦСПС-эй болон ...М-эй ЦК-гай тогтоолдо ...у болгон, мүн Буряадай АССР-эй байгуулагдаhанhаа хойшо 50 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ талаар Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой болон Буряадай республикын мяханай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай социалис уялга абаhан үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро hайшааба.

Табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр уггахын түлөө ажалшадай социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын КПСС-эй Улаан-Үдын горкомые, райкомуудые, облпрофсоведые, ВЛКСМ-эй обкомые, министерство, управлени, захиргаанууд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, партийна организацинуудые партиин обкомой бюро уялгалаа.

Социалис мүрысөөнэй ябаса үргэнөөр харуулхыень, ажалдаа ехэ бүтэзсэ түйлаhан хүдэлмэришэд, бригада, участок, цехүүдэй, мүн бүхы предприятинуудай дүй дүршэл согсолхо ба харуулхыень, үйлэдбэриин шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй түрүү онол арга, дүй дүршэлые элирүүлэн дэлгэрүүлхыень «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» газетэнүүдэй редакцинуудта, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи телевидени болон радиодамжуулгын комитедта, районно болон олон хэhэгээр гарадаг газетэнүүдэй редакцинуудта дурадхагдаба.

...лаан-Үдын „Хүндэлэлэй Тэмдэг“ орденто „Электромашина“ заводой хүдэлмэришэд, ...женерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...дэнэр, «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд, ...нерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад ...С-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй ...овно Соведэй Ойн баярай заседаниин документнүү... болон «1973 оной арадай ажахын түсэбые болзор...ь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барил... ба транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна со...лис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, ...Р-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-... ЦК-гай тогтоолые ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтан абаабди. ...3 ониие — табан жэлэй шиидхэхы жэлые КПСС-эй ...IV съездын түүхэтэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө ...штэй шанга тэмсэлэй жэл болгон тэмдэглэхэ тухай ...тиин уряае коллективэймнай гэшүүд халуунаар дэмжэ...

...Предприятиин ажалшад ССР Союзай 50 жэлэй ойн ...нэлэй вахтада жагсаад, товарна продукци худалда... 1972 оной түсэбые декабриин 25-да дүүргэhэн байна. ...лай бүтээсэ 9,6 процентээр дээшэлүүлэгдээ, нэгэ тү...гэй товарна продукци бүтээлгын гаргаша 3,7 процен... хямдаруулагдаа. Шанарай дээдэ категориин зүйлнүү... үйлэдбэрилгэ 40 процент, эрхим шанарай Гүрэнэй ...эгтэй зүйлнүүдые бүтээлгэ 40 процентдэ хүргэгдэ... байна.

...Тиимэтэй хамта ажалдамнай горитой дутагдалнууд, үй...бэриин хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд бии гэжэ мэ...нэбди.

...Тиимэhээ бии байгаа дутагдалнуудые зайсуулха, дотоо... арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ—hайн ша...рай ехэ продукци бага гаргашатайгаар бүтээхэ хэрэгтэ ...рысөөндэ хабаадагшадай хүсэ шадал 1973 оной түрүү... үдэрhөө зорюулагдажа байна. Табан жэлэй шиидхэ..., гурбадахи жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэ... Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр ...ха социалис мүрысөөндэ оролсожо, заводой коллектив ...алис нимэ уялгануудые абаба.

Продукци бүтээн гаргаха, худалдаха жэлэй түсэбые декабриин 26-да дүүргэхэ, даабариhаа гадуур 300 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ.

Хахад жэлэй түсэбые 28-да дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе дайшалхы ажалаар тэмдэглэхэ. Хахад жэлэй даабариhаа гадуур 150 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ ба худалдаха.

Хүдэлмэришэн бүхэнэй жэлэй өөрынгөө түсэбые амжалтатайгаар дүүргэhэнэй ашаар ажалай бүтээсын ургалтые нэгэ хүдэлмэришэндэ хубаахада бүхы заводто 4,5 процентдэ хүргэхэ, тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабариие 29 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ.

А03-315 сериин электродвигательнүүдые эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ дахинаа хүртэхөөр шалгалта бариха.

Технико-экономическа хэмжээ ябуулга бэелүүлhэнэй, үйлэдбэриин процессые түргэдхэhэнэй, ажалай ба материальна гаргаша бага болгохо, алмалта, арьбалалтын гурим сахилгые шангадхаhанай ашаар продукциин өөрынь үнэ сэнгые түсэбөөр хараалагдаhанhаа 0,5 процентээр хямдаруулха, даабариhаа гадуур 100 мянган түхэригэй олзо доход абаха.

130 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэхэ урлан нарижуулгын 210 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ.

Ажалые эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ 120 хэмжээ ябуулга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 32 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абаха, тэрэ тоодо манай республикын ой болотор 16 мянган түхэригэй ашаг үрэтэй 60 хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ.

Материал болон электрын элшэ гамтайгаар хэрэглэhэнэй ашаар 150 тонно металл, 160 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ, тэрэ тоодо республикынгаа ой болотор 60 тонно металл, 80 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаха.

Продукциингаа 90 процентые голодоhогүйгөөр, гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр техническэ хиналтын таhагта тушаадаг болохо, шанарай коэффициентые 0,86 хүргэхэ.

Автомат ба автомат шахуу хоёр түхеэрэлгэ, детальнуудые агаар оруулангүйгөөр шэрдэхэ нэгэ түхеэрэлгэ, мүн оньhожоруулагдамал склад ашаглалгада оруулха.

Республикынгаа ой болотор электрочайник олоор хэхэ үйлэдбэри шудалха, жэлэй хоёрдохи хахадта 25 мянган чайник хэhэнэй ашаар хэрэглэлэй эд бараа бүтээлгые 13 процентээр ехэдхэхэ.

Коллективэй гэшүүдэй, тэдэнэй гэр бүлынхидэй ажаhуудалай болон культурна хангалга улам hайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ.

Предприятиин мүнгэ зөөри, хүсэ шадалаар ба олониитын хабаадалгатайгаар заводой столово үргэдхэхэ, столовоор дамжуулан эдеэ хоолой зүйлнүүдые гэртэнь худалдалга эмхидхэхэ.

Коллективэй гэшүүдэй эрдэм мэдэрэл, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ зорилгоор коммунис ажалай hургуулинууд болон тусхай курсануудта 320 хүниие, хүдэлмэришэн-залуушуулай hургуулинуудта, үдэшын, заочно вузууд, техникумүүдтэ 160 хүниие hургаха.

Хүдөө ажахын нарядаар хэгдэдэг автокран, электродвигательнүүдые hара бүри 20-дохи үдэрhөө хожомдонгүйгөөр эльгээжэ байха. Яруунын аймагай «Победа» колхоздо шефскэ туhаламжа хүргэн, hүнэй товарна фермэдэ бүдүүн тэжээл бутаруулха хоёр түхеэрэлгэ заводой материалаар хэжэ үгэхэ, 150 тугалай байха байра дулаасуулха түхеэрэлгэ хабсарган табиха, түлишэ ба тоhодолгын материал хадагалха склад бариха, колхозой түб тосхондохи хүүгэдэй комбинат дулаасуулха түхеэрэлгын досоо талын холбоо хэжэ, дулаасуулгын гол системэтэй холбохо.

Социалис уялганууд хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан дээрэ баталагдан абтаба.

...уряадай АССР-эй мяханай промышленностиин нэгэдэлэй предприятинуудай хүдэлмэришэд, ...инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай 1973 оной

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...Бүхы совет арад зондо адляар эдэ үдэрнүүдтэ Бу...ряадай мяханай промышленностиин нэгэдэлэй пред...приятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хү...дэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад СССР-эй байгуулаг...даhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдан Кремльдэ болоhон ...рай суглаанай дүнгүүдые халуунаар зүбшэн хэлсэнэ. ...КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. ...Брежневэй хэhэн «Совет Социалис Республикануудай ...Союзай 50 жэлэй ой» гэhэн элидхэлые бидэнэр ехэ баяр ...баясхалантайгаар угтаабди. Тус элидхэл соо коммунис ...байгуулгада олонациональна совет арадай хэhэн баатар...лиг ажалай дүнгүүд алишье талаhаа гүнзэгыгөөр ха...руулагдажа, совет ажалшан бүхэнние урмашуулан зо...рижуулба.

...СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын ...түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоhон нэгэдэлэй коллек...тивүүд абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар ...дүүргэжэ, табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урдн дүүр...гэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ өөрынгөө хубитые ...оруулаа. Табан жэлэй үнгэрhэн хоёр жэл соо нэгэдэлэй ...предприятинууд түсэбhөө гадуур 7630 мянган түхэригэй ...продукци худалдаанда, гаргаhан, даабариhаа гадуур мя...ханай 5.745 туб консервэ үйлэдбэрилhэн, культурна ...ажаhуудалай ба ажахын хэрэглэмжын 585 мянган түхэ...ригэй эд бараа гаргаhан байна. Энэ хугасаа соо ажалай ...бүтээсэ 23.5 процентээр дээшэлhэн, түсэбhөө гадуур 700 ...мянган түхэриг нөөсэлэгдөө.

...Манай ажал үндэрөөр сэгнэгдээ: ойн баярай социалис ...мүрысөөнэй дүнгүүдээр нэгэдэлнай РСФСР-эй Верховно ...Соведэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-...эй Ойн баярай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа hэн. ...Энэ ушар бидэндэ шэнэ хүсэ нэмэжэ, табан жэлэй даа...бариинуудые үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эршэ ...хүсэтэйгээр оролсохыемнай зоригжуулна.

...КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ...ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай «1973 оной арадай ...ажахын түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө ...промышленностиин, барилгын ба транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» тогтоол бидэнэй урма зориг бадаруулба.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар нэгэдэлэйнгээ предприятинуудай урдахи ехэ зорилгонуудые мэдэрэн, бидэнэр хүдэлмэришэн үнэн үгөө үгэнэбди: партиингаа табиhан зорилгонуудта эршэтэй үндэр бүтээсэтэ ажалаараа, цех, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалладаг газарта габшагай хүдэлмэреэр харюусахабди, Буряадайнгаа АССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай шэнэ илалтануудаар тэмдэглэхэбди, мяханай зүйлнүүдые ехээр, шанар hайнтайгаар үйлэдбэрилхын, түүхэй эд болон материалнуудаа ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхын түлөө тэмсэхэбди.

Табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ бидэнэр иимэ уялгануудые абанабди:

Продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэбые декабриин 28-да дүүргэхэ, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан түрүүшын хахад жэлэй түсэбые июниин 28-да дүүргэхэ ба табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан 1973 ондо худалдагдаха продукциин хэмжээе 4 миллион түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэ.

Тиихэ зуураа жэл соо түсэбhөө гадуур 800 мянган түхэригэй, түрүүшын хахад жэл соо 300 мянган түхэригэй продукци худалдаанда үгэхэ.

Жэлэй түсэбhөө гадуур продукци үйлэдбэрилгэ хангаха: колбасагай зүйлнүүдые—100 тонно, консервэ—200 туб, хуурай тэжээл—200 тонно, культурна ажаhуудалай эд бараа—100 мянган түхэригтэ, тэрэ тоодо түрүүшын хахад жэл соо колбасагай зүйлнүүдые—60 тонно, консервэ—10 туб, хуурай тэжээл—100 тонно, культурна ажаhуудалай эд бараа—50 мянган түхэригтэ.

Республикынгаа ой болотор халаан соо 30 тонно шубуунай мяха болбосоруулдаг шэнэ цех ашаглалгада үгэхэ.

Техническэ хангалга, үйлэдбэри болон ажалай эмхидхэлые hайжаруулhанай, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлhэнэй, НОТ-ой түсэб дүүргэhэнэй үндэhэ hуури дээрэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ, энэ жэлэй эсэс болотор тэрэниие 1970 оной хиhoo 35,1 процентээр дээшэлүүлхэ гэхэ гү, али табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан 1974 оной хэмжээндэ хүргэхэ.

Үйлэдбэриин бүхы участогуудта шэнэ техникэ нэбтэрүүлhэнэй, алмалтын гурим сахиhанай ашаар продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулжа, түсэбhөө гадуур 100 мянган түхэригhөө доошо бэшэ олзо оруулха.

Гамтайгаар гаргашалхые оролдон, 100 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ ба 50 тонно условно түлишэ алмаха.

Урлан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын шэнэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн, жэл соо 130 мянган түхэригэй условно алмалта хэхэ.

Культурна ажаhуудалай ба ажахын хэрэгсэлэй шэнэ эд бараа—хөөбэреэр нэхэгдэhэн хүнжэл болон «СКО-83» түхэлэй түмэр хабхагуудые үйлэдбэриляжэ эхилхэ.

Хүдэлмэриин ба ажаhуудалай эрхэ байдалые hайжаруулха талаар хэмжээнүүдые бэелүүлхэ. Предприятиин фондын зөөреэр Котокель нуурай эрьедэхи аяншалгын баазын түрүүшын ээлжээе ашаглалгада үгэхэ, эдэ баазануудта амарагшадай тооe 1200-да хүргэхэ, санатори болон амаралтын байшанда амарагшадые—300-hаа доошо бэшэ болгохо. Гэр байрын барилгада hомологдоhон 300 мянган түхэриг гүйсэд хэрэглэхэ.

Хүдэлмэришэдэй мэргэжэл ба эрдэм болбосоролые дээшэлүүлхын тула 1973 ондо элдэб янзын hуралсалда 1800 хүниие, тэрэ тоодо экономическа hуралсалда ба коммунис ажалай hургуулинуудта 600 хүниие хабаадуулха.

Шефтээ абаhан совхоздоо туhалха талаар хараалhан бүхы хэмжээнүүдээ дүүргэхэ.

Буряадай АССР-эй мяханай промышленностиин нэгэдэлэй коллектив абаhан уялгануудаа дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ, эрдэм ба дүй дүршэлөө элсүүлхэ. Тиигэжэ КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха байна.

Социалис уялганууд хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан дээрэ баталагдан абтаба.

ФРАНЦИИН ПРЕЗИДЕНТ ЖОРЖ ПОМПИДУ ЕРЭБЭ

МИНСК. (ТАСС-ай корр.). Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневтэй уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые хэхээ Францийн Республикын Президент Жорж Помпиду январиин 11-дэ эндэ ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн П. М. Машеров, Белоруссиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ф. А. Сурганов, Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Я. Киселев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Советскэ Союзhаа Францида байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, бусад тусхай тушаалтад Франциин, СССР-эй ба БССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн аэродром дээрэ Франциин Президентые угтаба.

Франциhаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Роже Сейду, совет ба хариин оронуудай хэблэлэй түлөөлэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

Гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Шуман, Республикын Президентын канцеляриин генеральна секретарь Мишель Жобер ба бусад Франциин Президенттэй хамта Минск ерэhэн байна.

Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду хөөрэлдөөнүүдэй үнгэргэгдэхэ Минск шадархи Заславль тээшэ аэродромhоо шэглэн ошобод.

Л. И. БРЕЖНЕВ Ж. ПОМПИДУТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев Франциин Республикын Президент Ж. Помпиду хоёрой хоорондо үнгэргэгдэhэн хөөрэлдөөн январиин 11-дэ Минск шадар оршодог Заславльда болобо. Советскэ Союз ба Франциин хоорондохи харилсаае хүгжөөлгын гол шухала асуудалнууд, хоёр талые hонирхуулhан уласхоорондын асуудалнууд, түбхын түрүүлэн Европын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ асуудалнууд хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдэhэн байна.

Совет талаhаа—СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-hээ Францида байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагшад А. М. Александров, А. И. Блатов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. Г. Ковалев, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Ю. В. Дубинин:

Франциин талаhаа — гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуман, Республикын Президентын канцеляриин генеральна секретарь М. Жобер, Франциhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Р. Сейду, канцеляриин техническэ советнигүүд Ж.-Б. Реймон, Д. Бодуэн, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй кабинедэй директорэй орлогшо И. Паньез гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба.

Франциин Республикын Президент Ж. Помпидугай хүндэлэлдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев энэ үдэшэлэн обед хэбэ.

Совет талаhаа—Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн П. М. Машеров, БССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ф. А. Сурганов, БССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Я. Киселев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-hээ Францида байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов ба бусад тусхай тушаалтад; Франциин талаhаа—гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуман, Президенттэй хамта ерэhэн бусад тусхай тушаалтад, Франциhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Р. Сейду гэгшэд обедтэ байлсаа.

(ТАСС).

Журналистнуудай уулзалга

МИНСК. (ТАСС). Франциин Президент Ж. Помпидугай ерэhэнтэй дашарамдуулан, эндэ сугларhан совет ба хариин оронуудай журналистнуудай уулзалга Белоруссиин ССР-эй МИД-эй хэблэлэй таhаг, республикын Журналистнуудай холбооной правлени январиин 11-дэ үнгэргэбэ.

Уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

М. С. СОЛОМЕНЦЕВ КУБАНЬ ЕРЭБЭ

КРАСНОДАР. (ТАСС). Кубаньда ерээд байhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр М. С. Соломенцев Краснодарай сөөрэмдэ ерэжэ, барилгын хүдэлмэришэдтэй, мэргэжэлтэдтэй, хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаба.

М. С. Соломенцев Динскэ, Усть-Лабинска районуудай ажахынуудта хүрэбэ. 1973 ондо хүдөөгэй ажалшадай абаhан түсэбүүдтэй, социалис мүрысөөнэй ябасатай, хабарай тарилгада хүдөө ажахын техникэ бэлэдхэлгэтэй танилсаhан, намар таригдаhан ургасын хэр зэргэ гаража байhыень хараhан байгаа.

М. С. Соломенцев ороохо таряа ургуулха талаар ехэ район — Тимашевскиин районой ажахынуудаар, барилганууд дээгүүр ябажа хараба. Тэрэ хизаарай түб хотодохи хүнгэн промышленностиин предприятида хүрэhэн байна. Эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн боложо, партийна ба совет хүдэлмэрилэгшэд тэрээндэ хабаадалсаба. Арадай хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргалгые ехэдхэхэ, шанарыень hайжаруулха тухай асуудалнууд зүблөөн дээрэ хэлсэгдэе.

„Космос-543“ ниидхүүлэгдэбэ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-543» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1973 оной январиин 11-дэ Советскэ Союзhаа табигдаба.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдон табигдаhан аппаратура гэмгүй hайнаар хүдэлнэ. Абтаhан мэдээсэлнүүд тоололго-согсололгын центртэ шэнжэлэгдэжэ байнхай.

(ТАСС).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. Я. ЕРБАНОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 70 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь түлөө тусхайта пенсионерка нүхэр Ербанова Савранна Яковлевнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б.СЕМЕНОВ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1973 оной январиин 12.

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Үсэгэлдэр, Улаан-Үдэ хотодо Ленинэй орденто оперо, баледэй театрта республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн боложо үнгэрөө. Эндэ ажалдаа шалгарhан түрүү механизаторнууд, луговодууд, hаалишад, хонишод, мал адуулагшад, колхоз болон совхозуудай, аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, республикын хүтэлбэрилхы органуудай түлөөлэгшэд, хамта 700 гаран хүн хабаадаба.

Түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 1972 ондо хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүд ба 1973 оной зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь **В. Ф. Лысов** элидхэл хээ.

Элидхэлэй hүүлээр 15 хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэрэй тоодо Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой тракторист **А. Г. Аносов**, КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь **К. К. Шомоев**, Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой директор **Ч. И. Бардунаев**. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан **Д. Ж. Цырендоржиева**, хүршэ Шэтын областиин хүдөө ажахын областной управлениин начальнигай орлогшо **П. П. Глущенков**. Кабанскын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник **А. А. Данько**, Баргажанай совхозой главна агроном **В. А. Колмаков**, республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо **И. Ф. Воробьёв**, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **В. Д. Раднаев**, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахалагша хонишон **Д. Я. Свистунов**, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь **П. А. Фалилеев**, республикын агрохимическэ лабораториие даагша **С. А. Бекетов**, Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой директор **Д. Ц. Цыденжапов**, Хоринай аймагай Анаагай совхозой главна агроном, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат **В. И. Осипов** гэгшэд үгэ хэлэжэ, үнгэрhэн жэлэй дүнгүүдые согсолхынгоо хажуугаар шэнэ жэлдэ орон дотороо дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ ороходоо абаhан уялгануудаа элишэлhэн байна.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. hүүлээрнь республикын хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй 1973 ондо бэелүүлэгдэхэ социалис уялганууд баталагдан абтаа.

Зүблөөн дээрэ республикын олон түрүүшүүлдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай ёhoор орден, медальнууд барюулагдаа. Мүн олон түрүүшүүлдэ СССР-эй арадай ажахын түйлалтануудай выставкын медальнууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаhан байна. Зүблөөнэй эсэстэ hонирхолтой концерт табигдаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭДЭБХИНЬ БҮРИ ХҮГЖЭНЭ

Партийна документнүүдые hэлгэлгэдэ бэлэдхэл коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, журам бэхижүүлхэ, үйлэдбэри дээрэ түрүү үүргыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ hайн нүлөө үзүүлнэ.

Энээниие үнгэрhэн жэлдэ болоhон тоосоото hунгалтын суглаанууд гэршэлнэ. Аймагай 40 партийна эхин организацинуудта, цехүүдэй ба отделенинүүдэй 54 эмхинүүдтэ болоhон суглаануудта 1600-аад коммунистнууд хабаадалсажа, 600 гаран хүн тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэhэн байна.

Тоосоото hунгалтын суглаануудай гол анхаралда «Партийна документнүүдые hэлгэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 оной) Пленумэй тогтоол, тэрэ тогтоололоор табигдаhан партийна зэргэнүүдые бэхижүүлхэ, парти дотороой хүдэлмэри hайжаруулха, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл ба харюусалга дээшэлүүлхэ зорилгонууд байгаа.

Эдэ суглаанууд коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар, хурса шүүмжэлэлтэйгээр үнгэрhэн байна. Партбюронуудай, партийна эхин организацинуудай секретарьнарай бүридэл шанарайнгаа талаар нилээд hайжараа. Мүнөө тэдэнэрэй 75 процентинь дээдэ ба дунда эрдэмтэй нүхэд, тэрэ тоодо 14 хүн инженерно-техническэ ба хүдөө ажахын эрдэмтэй зон юм.

Аймагай олон партийна организацинуудта коммунистнуудай суглаан КПСС-эй Уставаар хараалагдаhан болзорто зарлагдадаг болонхой. Парти доторой, нийтэ политическэ хүдэлмэриин, предприяти, колхоз болон совхозуудай ажал ябуулгын шухала асуудалнууд коммунистнуудай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдана. Тэрэшэлэн даажа байhан участогай хүдэлмэриин түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоон, мүн партийна болон нийтын даабари, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые хэр дүүргэжэ байhан тухай зарим коммунистнуудай тоосоон шагнагдана.

Илангаяа Горхон узелай, Шулуутайн леспромхозой, «Татарский Ключ» гэжэ уурхайн управлениин, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозуудай, Шэнэ Бэрээнэй, Элхиин заводуудай партийна эхин организацинуудта суглаанууд hайнаар, бэлэдхэлтэйгээр, партийна шанга эрилтэтэйгээр үнгэрдэг байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь hарада эдэ партийна организацинуудта «Уставай эрилтэ ба партийна даабари коммунистнууд ямараар дүүргэнэб», «Ажал дээрэ ба коллективэй нийтын ажабайдалда партиин гэшүүдэй бэелүүлхэ түрүү үүргэ тухай», «Коммунист — партиин политическэ тэмсэлшэ» гэhэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Суглаанай үзэмжэдэ табигдаха асуудалнуудые бэлдэлгэдэ, шиидхэбэриин проект зохёолгодо юрын коммунистнууд, мэргэжэлтэд олоор хабаадуулагдана.

Энэ талаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин (партбюрогой секретарь А. В. Ишигенов) дүй дүршэл hайшаалтай. Суглаан эндэ hара бүридэ зарлагдана. Комплексно бригадануудай бригадирнар Д. Н. Дабаев, Ю. Д.Рогозинский, колхозой мэргэжэлтэд Т. Д. Доржиев, П. Г. Дамбиев, мал адуулагша Д. С. Эрдынеев, ахалагша хонишон В. Дабаева болон бусад коммунистнууд асуудал бэлдэлгэдэ, суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хурса шүүмжэлэл гаргадаг, үнэтэ дурадхалнуудые оруулдаг юм.

Түс колхоз аймаг соогоо түрүү ажахы гэжэ тоологдодог. Үнгэрhэн жэлдэ хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб, даабаряа дүүргэжэ шадаhан байна.

Гэхэтэй хамта партийна суглаанда балдэхэ, үнгэргэхэ хэрэгтэ горитойхон дутагдалнууд бии гээшэ. Жэшээлхэдэ, Онохойн транспортна участогай, № 3 гаражай, Загарайн уурхайн управлениин, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи, 3-дахи отделенинүүдэй, Эрхирэгэй ба Онохойн совхозой зарим отделенинүүдэй партийна организацинуудта суглаан саг болзортоо зарлагданагүй, коммунистнууд бултадаа байлсадаггүй. Эндэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, коммунистнуудай тоосоон табигдадаггүй, ажахын үйлэдбэриин шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэггүй байха юм. Энээн дээрэhээ боложо, партийна ба гүрэнэй журам эбдэхэ, үйлэдбэри дээрэ түрүү үүргэеэ харуулхагүй ушар үзэгдэнэ.

Саашадаа эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа шадаагүй бол, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ тухай хөөрэлдөөмнай хооhон хэлсээгээр үлэжэ болохо бшуу.

Партийна организаци бүхэндэ партийна журам шангадхаха, коммунист бүхэниие КПСС-эй Уставаар хараалагдаhан уялгануудай дүүргэлтын түлөө үндэр харюусалгатайгаар хүмүүжүүлхэ хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй. абтажашье байна. Ажалайнгаа сагта архи уужа, зайгуултажа ябадаг Эрхирэгэй совхозой 3-дахи отделениин эрхилэгшэ байhан П. Б. Дамбажапов, Онохойн модоной комбинадай ахалагша мастер байhан Пупышев гэгшэдтэ партийна шанга зэмэ тохогдоhон байха.

Партиин райкомой бюро дээрэ Онохойн модоной комбинадай парткомой тоосоон шагнагдаа hэн. Партийна эхин организацинуудые хүтэлбэрилхэ, тэдэнэй хүдэлмэриин онол арга ба дүй дүршэл шэнжэлжэ согсолхо талаар ехэхэн дутагдалнууд элирүүлэгдэhэн байгаа. Партиин зэргые олошоруулха, коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, эдэбхи үүсхэлыень хүгжөөхэ, харюусалгыень дээшэлүүлхэ талаар партийна комитет hаналаа багаар табина. Энээн дээрэhээ боложо, олохон коммунистнууд партийна организациин хүдэлмэридэ hулаар хабаадажа, нийтын ажабайдалда болон үйлэдбэри дээрэ түрүү үүргэеэ дүүргэжэ шаданагүй. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха шанга эрилтэ парткомой үмэнэ табигдаа hэн. Мүнөө горитойхон хубилалтанууд боложо байна.

Партийна документнүүдые hэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй үедэ коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхын, үүргэ, харюусалгыень дээшэлүүлхын тулада КПСС-эй райком, партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин элдэб онол арга хэрэглэнэ. Горхон узелай, Шулуутайн леспромхозой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой болон бусад партийна организацинуудта залуу коммунистнуудай hургуули хүдэлнэ. Тэндэ КПСС-эй Устав, партийна байгуулалтын асуудалнууд шудалагдана. Коммунистын гол уялганууд ба эрхэ, коммунистын нэрэ хүндэ, КПСС-эй Устав — партийна ажабайдалай хуули гэhэн асуудалнуудаар түсхай лекцинүүд уншагдаhан, хөөрэлдөөнүүд болоо.

Партийна документнүүдые hэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй үедэ районой партийна организациин ябуулжа байhан хүдэлмэринь булта коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл улам бадаруулан хүгжөөхэ, партийна организацинуудай дайшалхы шадабари дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ байhаниинь дамжаггүй.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй Загарайн райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

1973 ОН—ЮҺЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ШИИДХЭХЫ ЖЭЛ

ДҮЙ ДҮРШЭЛТЭЙ ГАГНУУРШАН

ВЛАДИМИР ПЕТРОВИЧ ЦИМБАЛОВ ЭЛЕКТРОГАГНУУРШАНАЙ МЭРГЭЖЭЛ ШУДАЛЬАНАИНГАА ҺҮҮЛЭЭР ГЭР БАЙРА БАРИЛГЫН КОМБИНАДТА АЖАЛЛАЖА ЭХИЛҺЭН ЮМ. ТЭРЭ ГЭҺЭЭР НАЙМАН ЖЭЛ ҮНГЭРӨӨ. ЭНЭ ХУГАСАА СООГОО ТЭРЭ МЭРГЭЖЭЛ ШАДАБАРИЯА ДЭЭШЭЛҮҮЛҺЭН, АЖАЛАЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨР БАЯЖАҺАН БАЙНА. СУГТАА ХҮДЭЛДЭГ НҮХЭДЭЙНГӨӨ ДУНДА ХҮНДЭТЭЙ БОЛОҺОН ГАГНУУРШАН МҮНӨӨ ҺАРА БҮРИИНГӨӨ ДААБАРИИЕ 130 ПРОЦЕНТ ДҮҮРГЭНЭ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. П. ЦИМБАЛОВ АЖАЛДАА.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Манай заводой үүсхэлшэд

8 часай даабарине 7 часай туршада дүүргэхэ гэhэн Семен Иванович Маковейн бригадын үүсхэл республикымнай олон предприятинуудта дэмжэгдээ. Үйлэдбэриин түрүүшүүл арга боломжоёо элирүүлжэ, табан жэлэй даабарине болзорhоонь урид дүүргэхэ социалис уялга абаа. С. И. Маковейн бригадын уялгаяа хэр дүүргэжэ, ажалаа хайшан гэжэ эмхидхэжэ, ямар бүтээсэтэнгээр ажаллажа байhан тухайнь В. И. Безносовой доро томилогдоhон материал доторь хэлэгдэнэ.

Семен Иванович Маковейн даадаг бригада локомотивуудай түлишын аппаратура заhабарилдаг. Бригада ганса дизельнэ цех соогоо бэшэ, харин завод соогоо түрүү hууринуудай нэгые батаар эзэлжэ ябаа. 8 часай даабарие 7 час соо дүүргэхэбди гэhэн уялга бригадын абахада, бусад хүдэлмэришэднай ехээр гайхаагүй байха. Юуб гэхэдэ, бригадада ажалайнь эмхидхэл hайн, гэшүүдынь ажалай сагай үнэ сэнгые мэдэдэг болоhон байгаа. Тэдэнэй хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ байhандань hэжэг түрөөгүй гэхээр.

Хэлэхэнь бэлэн, бүтээхэнь хүшэр гэжэ хэлсэдэг ааб даа. Теэд хэлэхэдэ бэлэн гэжэ хэлэжэрхёод, тэрэнээ бүтээгээгүй хада, хэн үнэншэхэ, хэлэhэн үгэдэш этигэхэ гээшэб? Семен Ивановичай бригадынгаа нэрэhээ иимэ уялга абаха тухай мэдүүлхэдэнь цех соонь, заводой бусад цехүүдтэ халуунаар дэмжээ.

8 часай даабарие 7 часай хугасаада, табан жэлэйнгээ түсэбые 4,5 жэл соо дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр хараалhан юм. Иимэ уялга абахадаа бусадhаа илгарха гү, али магтаал hайшаалда хүртэхэ гэжэ тэдэнэр эрмэлзээгүй, харин хамтын ашата туhа хараада абаhан байгаа. Хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ онол арга алишье коллективтэ бии ха юм. Тэдэниие элирүүлхэ, ажалай сагые сэгнэжэ hураха хэрэгтэй гээшэ.

Бригада табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын хахадай үрэ дүнгүүдые бүхы талаhаань наринаар шэнжэлжэ үзэhэн юм. Халаанай даабари нэгэ часаар уридшалан дүүргэгдэдэг болоо. Абаhан уялгаяа бодото дүүргэхэ арга боломжо дүүрэн бии байгаа. Тиигэжэ бригадын гэшүүд табан жэлэй даабариие уялгаар хараалагдаhанhаа 3 hараар уридшалан, 4 жэл 3 hара соо дүүргэжэ шадаха байhанаа мэдүүлhэн юм.

Тэдэнэр уялга абахынгаа урда арга боломжоёо тодорхойлоо. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула үйлэдбэреэ оньhожоруулха, ажалай эмхидхэл hайжаруулха хэмжээ хараалhан байна. Уялга абаhанhаа хойшо үнгэрhэн 1,5 жэл соо бригадын ажалладаг газарта ехэ хубилалта хэгдээ. Түлишын насос, индикаторна стенд өөhэдынгөө хүсэ шадалаар бэлдэhэн байна. Узелнуудые холбоходо пневматическа арга хэрэглэгдэнэ. Энээнэй ашаар ажалай ехэ саг алмагдадаг болоо. Дизель бүхэндэ 20 насос, гадна бусад олон зүйлнүүд заhабарилагдажа табигдадаг.

Семен Иванович Маковей бригадынгаа гэшүүн М. Ф. Погореловтэй ажал оньhожоруулха дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Тиигэжэ нэгэ операцида урдань 8 минута хэрэглэгдэдэг hаа, тэрэнь мүнөө 20—30 секунда соо бүтээгдэнэ. Энээнhээшье урда бригадын гэшүүд урлан нарижуулгын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа.

Ажалайнь эмхидхэл hайн. Түлишын аппаратура узел узелаарнь заhабарилхын тула бригада звено болон хубааранхай. Дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэндэ звено даалгагдажа үгтэнхэй. Звеноо даагша хүдэлмэришэн бүхэндэ халаанайнь даабари тодорхойлжо үгэдэг, хэхэ ажалаа түсэблэдэг, бэлэн болоhон деталь, узелнуудые шалгажа абадаг. Гадна ямар металл, материалай хэрэгтэй болоходо захил хэдэг. Ажалые иимээр эмхидхэхэдэ заhабари hаадгүйгөөр хэхэ, хүдэлмэришэдтэ даабари жэгдэ hайнаар хубаарилжа үгэхэ арга олдоно. Тиимэhээ ямар нэгэ шалтагаанhаа hаатажа, ажалгүй гү, али материалай үгы дээрэhээ зогсохо ушар дайралдадаггүй.

— Заhабари, хабсаралга хэхэ бүхы хэрэгтэй юумэеэ эртээнhээ бэлдэнэбди. Үлүү ябадал хэнэгүйбди. Ажалаа hайнаар эмхидхэхэдэ, хүдэлмэришэд минута бүхэниие сэгнэжэ, гамнажа hурадаг,— гэжэ Семен Иванович хөөрэнэ.

Звено болон хубааржа ажаллахада, бригадада ашагтай байба. Бригадир звеноо даагшадта түшэглэн, өөрөө холын хараата ажал хараалдаг, орёо заhабариие дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдтэ хубаарилжа үгэхэ аргатай болоо. Мүн ажалай эмхидхэл нарижуулан hайжаруулха онол арга бэдэрэн хэрэглэнэ.

Халаан бүхэндэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха зорилго хүдэлмэришэд урдаа табинхай. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлээгүй hаа, иимэ зорилгоёо бэелүүлхэнь бэрхэшээлтэй юм. Тиимэhээ бригадын гэшүүд техническэ минимумэй кружогуудта hуралсажа, эрхим сэгнэлтэтэйгээр шалгалта бариhан байна. Бригадын хоёр хүдэлмэришэд разрядаа дээшэлүүлээ. Мүн бригадын олонхи гэшүүд өөрынгөө ажал hайнаар дүүргэхэтэй хамта, нүхэдэйнгөө хэхэ ажал шудалhан, түлишын аппаратурын узел бүхэниие ядалгүйгөөр заhабарилжа шадаха болоhон юм.

Эдэ бүгэдын ашаар бригада даабаряа hара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Халаанай, сүүдхын ажал жэгдэ hайнаар, графигай ёhoop эмхидхэгдэнхэй. Бригада 1971 оной түсэбhөө гадуур түлишын 5 аппаратура заhабарилаа hэн. Мүн эды зэргын аппаратура үнгэрhэн жэлэй даабариhаа гадуур бүтээгдэн заhабарилагдаа.

Запасной частьнуудаар дуталдаха ушар цехтэ яhала үзэгдэдэг. Энэ ушарhаа hаатахагүйн тула бригадын гэшүүд хэрэглэлhээ гараа гэжэ тоологдоhон детальнуудые дахин шэнэлжэ, заhабарида хэрэглэдэг болоо. 1971 онойхитой сасуулхада 2,5 дахин үлүү олон хуушан детальнууд дахинаа хэрэглэгдэhэн байна.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, үйлэдбэреэ оньhожоруулха тэмсэлынь үрэ дүнгөө харуулжа эхилээ. 1970 онойхитой сасуулхада, бригадын ажал 30 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, 1974 ондо түйлаха хэмжээндээ хүргэгдэhэн байна. Бригада абаhан социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлнэ.

Бригадын гэшүүд үйлэдбэриин даабарие амжалтатайгаар дүүргэхэтэй хамта, амжалта, арьбалалтын түлөө тэмсэдэг юм. Хуушарhан детальнуудые шэнэлэн хэрэглэхын хажуугаар ондоо материал, металл алмадаг болоо. Энээнэй ашаар 1,5 жэл соо 20.700 түхэригэй алмалта хэhэн байна. Мүн урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 2670 түхэригэй экономическа ашаг үрэ абаба.

Урлан нарижуулгын дурадхалнуудай олонхинь продукциин шанар hайжаруулгада зорюулагдаhан. Бригадын заhабарилhан аппаратура эрхим сэгнэлтэтэйгээр тушаан абтана. Дизельнэ цехэй эмхидхэгдэhэнhээ хойшо бригадын заhабарилhан аппаратурын шанар тухай нэгэшье гомдол, ажаглалта заводто абтаагүй байха юм.

Түлишын аппаратура заhабарилдаг бригадын 15 гэшүүдэй 6-ниинь өөhэдынгөө тамгаар продукцияа тушаадаг. «Эрхим шанарай бригада» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэдэнэр тэмсэжэ байна.

Абаhан уялгаяа дүүргэхын тула хараалагдаhан хэмжээ ябуулганууд мүн лэ удаа дараалан бэелүүлэгдэнэ. Стенд түхеэрhэнэй, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ ондоо хэмжээ абаhанай, ажалаа оньhожоруулhанай ашаар бригада нэгэ дизелиин аппаратура заhабарилхадаа 14,75 час алмадаг болоо. Мүн бригада өөhэдынгөө гэшүүдэй дундаhаа гурбан хүдэлмэришэниие сүлөөлжэ, ондоо ажалда эльгээhэн юм.

Эдэбхи үүсхэл гаргаhанай, табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй түлөө бригадын гэшүүд үнэтэ шангуудта хүртэhэн байна. Семен Иванович Маковей, Михаил Федорович Погорелов «Буряадай АССР-эй габьяата урлан нарижуулагша» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Мүрысөө үүсхэhэн бригадын гэшүүд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолтой танилсаад, табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ уялга абаад, жэлэй түрүүшын үдэрhөө эршэ ехэтэйгээр ажаллажа байна.

В. БЕЗНОСОВ,
ЛВРЗ-гэй инженер.

Медицинскэ түхеэрэлгэнүүдые заhабарилха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Эндэ тон наринаар ажаллаха хэрэгтэй бшуу. Медтехникын Буряадай управленидэ В. М. Васильев ажалладаг. Владимир Михайлович управлениин эрхим электромеханик гэжэ суурхадаг болонхой. Теэд залуу хүбүүн эндэ ажалладаг болоhоор үнишье болоогүй, оройдоол хоёр жэл боложо ябана. Түрүүшээр электромеханигай туhалагшаар ажалладаг байhан hаа, түргэн саг соо энэ мэргэжэлдэ hуража, мүнөө эрхим слесарь гэжэ суурхадаг болоhониинь hайшаамаар. Ямаршье орёо аппаратурые тэрэ заhабарилаад лэ байдаг. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн жэлдэ тэрэ мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. М. Васильев ажалдаа.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ХЭХЭ АЖАЛАА ТОДОРХОЙЛБО

hаяхан Анаагай совхозой луговодууд сугларжа, үнгэрэгшэ жэлдэ хэhэн хүдэлмэриингөө дүн согсолбо. Нийтынгээ адууhа малда үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абаха хэрэгтэ луговодуудай оруулhан хубитань яhалхан. Нуга сабшалангаа hайжаруулжа, шадаал hаа ехэ үбhэ хуряажа абахын тула луговод бүхэн оролдосотойгоор ажаллаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Байгша ондо луговодууд 2800 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрээ гаргажа тарааха юм. Үбэлэй hарануудта 500 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулха түсэбтэй. Сабшалан үргэдхэхэ, hайжаруулха хүдэлмэридэ эндэхи луговодууд мүн лэ горитой анхарал хандуулба. Шугы бургааhанда дарагдажа орхигдошоhон 50 гектар сабшалан сэбэрлэгдэхэ, 150 гектар талмайн болдог хюhагдаха, 300 гектарта дисковани хэгдэхэ байна. Үбэлэй, хабарай hарануудта сабшалан дээрээ 800 мянган кубометр тошон халяажа, 2163 гектар хоёр дахин уhалха аргатай болгохо тухай тэдэнэр хэлсэбэд.

Байгша ондо нийтынгээ адууhа малда 40 мянган центнерhээ доошо бэшэ үбhэ хуряажа абаха гэхэ гү, али уhалагдадаг сабшалангай гектар бүриhөө 15 центнер үбhэ хуряажа абаха юм.

Ажал хэрэгээ hайн мэдэхэ луговодууд эндэ яhала олон. Булагай отделениин эрхим луговод Ёндон Абидуевич Ринчиндоржиев үнгэрэгшэ жэлдэ 70 гектар Шэбэрэй Эбэрэй сабшалан дээрэhээ хоёр мянга шахуу центнер үбhэ хуряажа абаа. Гурбан жэлэй урда тээ сабшалангай гектар бүриhөө 16 центнер үбhэн абтадаг байhан hаа, мүнөө ургасань 12 центнерээр дээшэлээ бшуу. Эдэ бүгэдэ Ёндон Абидуевичай хэды шэнээн дүршэлтэй байhые гүйсэд гэршэлжэ үгэнэ бшуу. Нүхэр Ринчиндоржиев энэ сабшалан дээрэhээ 2100 центнерhээ доошо бэшэ үбhэ хуряажа абаха тухайгаа суг хүдэлдэг нүхэдтөө элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Ажахын луговодууд Дээдэ Тайлсын совхозой луговодуудые социалис мүрысөөндэ уриба.

Ж. БАДМАЕВ.

Хори.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНЭ

ДНЕПРЭЙ ШЭНЭ ХҮҮРГЭ

СМОЛЕНСК. (ТАСС). Смоленскын хуушан харгын хажуудахи Соловьево тосхон шадар Днепр дээгүүр баригдаhан хүүргээр машинанууд ябажа эхилбэ. Энэ хүүргын утань— 200 гаран метр, харин мүрэн шадархи нуга соогуур татагдаhан шала харгы долоон километр шахуу болоно. Түс хүүргые гүрэнэй комисси hайн сэгнэлтэтэйгээр тушаан абажа, ашаглалгада оруулаа.

Тиигэжэ Соловьево үнинэй гараса хэрэглэгдэхэсэ болибо. Энэнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу́ехэ дайнай үеэр хүндэ байлдаануудай болоhон газар гэлсүүлжэ түүхэдэ оронхой. Днепрэй эрьедэхи хүшөө-реактивна миномедой табигдаhан добуун тэрэнэй дурасхаал болон hануулжа байха. Эндэ 1941 оной июль соо совет гурбан армиин, реактивна миномедуудай түрүүшын батарейн сэрэгшэд Москва тээшэ дугташаhан гитлеровскэ сэрэгүүдтэй тулалдаhан юм.

Түүхэтэ Смоленскэ харгы мүнөө областиин түбые Смоленщинын бүхы районуудтай холбодог гол зам болонхой.

ГАЗАР ДОРОХИ ОГОРОДУУД

КРИВОЙ РОГ. (ТАСС). Огородой байрануудай хоорондохи зүргэ хүнхэр руу орожо ябатараа, гэрэл туяагаар толорhон ногоон талмай дээрэ зогсошоно. Эндэ hонгино ургана, ногоон набшанууд дороhоо ягаа-улаахан помидорнууд бултайлдана, розо сэсэг хоншууханаар хангалтана. Эндэхи ехэ сөөрэм соо ялагар карп загаhад hүндэлнэ.

Энэ сэсэрлигтэ хүнхэрые Днепропетровско хүдөө ажахын институдай эрдэмтэд «Гигант» шахтын горнягуудтай хамта хуушан шахтын уурхай соо, 370 метр гүнзэгыдэ бии болгоhон байна. Хоёр жэлэй туршада эдэнэй хэhэн шэнжэлгэ шахтын хуушан уурхайнууд соо огород таряжа болохо байhые элирүүлээ. Үдэр бүри арбан часай туршада ялардаг электрын «наран» доро помидорнууд 6-7 hара соо, үгэрсэ болзорhоо хоёр недели урид эдеэшэдэг, мүн hонигношье хэмhээ түргөөр ургадаг байна. Тэдэнэй амта шэмэнь «газар дээрэхиhээ» дутуугүй байдаг.

ШАНАРАЙ ТЭМДЭГТЭЙ

МИНСК. (ТАСС). Хлопок таряжа ургуулхада хэрэглэгдэхэ Минскэ тракторна заводой бүтээн гаргаhан «МТЗ-50» түхэлэй машина гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэбэ. Мүнөө энэ заводой конвейерhээ гарадаг «Беларусь» гэжэ мөөртэ тракторай бүхы табан модель гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй болонхой.

Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ республикын олохон предприятиин продукци иимэ тэмдэгтэ хүртөө. Тэрэ тоодо автомобильна заводой «МАЗ-50...» «МАЗ-504Г» гэжэ ...дэ ашаанай автомашинануудые, часай заводой ...тээдэг, эхэнэрнүүдэй ... «Луч-1.809» гэжэ час... түсхайлан дурдамаар.

Мүнөө республикын ...мышленность 300 гаран ...тэргэсэлнүүдые шанарай тэ...тэйгээр бүтээн гаргана.

ЖЭЛДЭ МИЛЛИОН НУГ...

АЛМА-АТА. (ТАСС). ...Атын оршондохи Джа...мышска нугаhанай фабри... гүрэнэй комисси ашаглал... оруулхаар тушаан абаа. ... жэл соо миллион шубуу... үсхэбэрилхэ юм. Гэхэтэй ...та, шубуудые нуур сөөрэ... соо табингүй, түсхай ба...нуудта үдхэхэ онол арга ... эндэ хараалагдана.

Энэнь Казахстандахи ...дохи иимэ томо гүрэнэй ...рика болоно. Нэгэдэхинь ...танай хотын оршондо бай... Үшөө нэгэ иимэ фабрика ...ноградhаа 45 километртэ ...ригдажа эхилээ.

АРХИТЕКТОРНУУД ХА... ДЭЭРЭ ГАРАНА

ТБИЛИСИ. (ТАСС). Ба...анидахи «Солнечная дол...» гэжэ студентнэрэй улас...рондын лагерь улам үргэд...дэхэнь. В. И. Ленинэй нэ...жэтэ Грузидахи политехн...ическэ институдай архите...рын факультедэй студентн... хабаададаг мэргэжэлтэдэй ...лэг тэрэнэй проектые зо...hон байна. Лагериин hэлб...дэн шэнэдхэгдэhэнэй hүү... тэндэ зургаан зуу гаран ... байдаг болохоор хараалагд... Энэ комплексдо тамара... бассейн, кино харуулдаг ... хизаар ороноо шэнжэлхэ ...зей нээгдэхэ юм.

Хевсурети, Сванетиин ...хаданнуудтай районуудта ... босон түхэлтэй лагерьнүүд... бариха зорилго мүнөө гру... архитекторнуудэй урда та...данхай. Студентнэр-архите...торнууд тэрээгүүр ябажа, ...дануудай нюруу, тэндэхи ...ной ажаhуудал шэнжэ... Тиин Душетскэ районой тос...нуудта баригдаха гурбан, ...бэн, табан таhаагатай бай...гэрнүүдэй проект зохёогд... баталагдаа.

ХАДАНУУДТАХИ АЯНШАЛГЫН ГОРОДОГУУ...

ФРУНЗЕ. (ТАСС). Кирги... урда зүгтэхи Арсланбобой ...зада түрүүшын аяншалаг...ерэбэ. Тэдэнэр хадын хүүр...нууд болон үүлэнэй саагуу...нуурнуудаар аяншалха юм.

Аяншалагшадай бусад ба...нууд эндэ баригдана. Тэдэ...нэгэниинь Сары-Челек нуу... эрьедэ бодхоогдожо бай... Бэшэниинь городhоо холо ...шэ, Кызыл-Үнгүр гэжэ ой... баригдаха юм.

Аяншалагшадай эдэ горо...гуудай ашаглалгада ороходо... Киргизи урдынхиhаа хоёр дах... олон хүнүүдые аяншалуул... аргатай болохо.

СТАНОГТО—АЛТАН МЕДАЛЬ

«Станки-72» гэhэн уласхоорондын выставкэ дээрэ «527 В...» түхэлэй хахад автомат алтан медальда хүртэ... Энэнь Саратовска заводой коллективэй продукциин үнд... шанар түйладаг байhанай гэршэлэлгэ болоно.

1973 ондо завод энэ хахад автомадуудые олоор... гаргадаг болохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: алтан медальда хүртэhэн хахад автомат.

ТАСС-ай фотохроника.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУДАЙ ХЭМЖЭЭНДЭ

Хойто Кавказай ба Түбэй-Хара хүрьhэтэ областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй агрономическа зүблөөн

РОСТОВ - НА - ДОНУ. (ТАСС). Таряан ажал амжалтатай hайнаар эрхилхэ, таряалангай гектар бүхэниие аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ колхозно, совхозно үйлэдбэриие саашадань хүгжөөлгын зам болоно. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл дотор табигдаhан хүдөө ажахые хүгжөөхэ зорилгонууд нуга таряалангай, фермэнүүдэй ажалшадые ехэтэ hонирхуулhан байгаа.

Кубанииинхидай уряагаар дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөн олоной хабаадалгатай боложо байна гээд зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Хизаартань мүрысөөнэй ямараар дэлгэржэ байhан тухай Кубаниин түлөөлэгшэд хөөрэбэ.

Байгша ондо хара хүрьhэтэ областьнуудай ажалшад 35 миллионhоо бага бэшэ тонно орооhо таряа хуряахые, кукуруза, барайгар, хартаабха, наран сэсэг бусад ургамалнуудые бүри ехээр абахые хараална. Мал ажалай бата бэхи тэжээлэй бааза байгуулгада ехэ анхарал хандуулагдана. 83 мянгаhаа бага бэшэ гектар талмайда жэшээтэ hайн, уhалагдадаг бэлшээри байгуулхаар шиидхэгдээ.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. Васильев зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө зүблөөндэ хабаадагшад баталан абаhан хандалга дотороо Хойто Кавказай, Түбэй-Хара хүрьhэтэ областьнуудай хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалба.

(ТАСС).

„ОРОЖО ГАРЫТ МАНАЙ МУЗЕЙДЭ!“

★

РЕПОРТАЖ

★

ҮШӨӨ 1972 оной ноябрь hара соо Хэжэнгын аймагай Могсохон тосхоноор ябахадаа, тэндэхи дунда hургуулида орогдоо hэн. Үнинэй багша Цыреннамжил Цыренович Очиров ехэл хөөрөөгүй байгаа бэлэй. Юуб гэхэдэ, энэ хүмнай хизаар ороноо шэнжэлгын музей байгуулжа, байгуулжа үнэхөөрөөшье сүлөөгүй hэн.

— Дунда-Худанай хүн зоной үнгэрhэн, мүнөөнэй байдал харуулха, ямар байгаа ямар болообибди гэжэ байгуулха зорилготойгоор музей байгуулжа эхилээ hэмди — гэжэ Цыреннамжил Цыренович хөөрөө бэлэй.

Баяхан баяртай мэдээсэл абтадаба:

— Могсохон тосхондо музей нээгдэбэ!

Эндэ табигдаhан экспонат, зураг, материалнуудайнь олон гээшэнь! Янза бүриин! Дүрбэн табан зуу гаран!

Музей нээлгын баярай суглаан дээрэ КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь Б. Раднаев Могсохон тосхоной хүнүүдые халуунаар амаршалжа, улаан лентэ отолжо шалба...

Hонин даа! Хизаар ороноо шэнжэлгын нютагай музейнүүд республикэ доторнай мүнөө олон бэшэ. Зүгөөр hүүлэй жэлнүүдтэ иимэ музейнүүдэй байгуулагдадаг hонининь ехэ hайшаалтай. Юуб гэбэл, hургуулиин hурагшад, эдир үетэн урдахи байдал тухай муу мэдэдэг ха юм. Тиимэhээ иимэ музейнүүдэй туhатай, хүмүүжүүлхы ехэ нүлөөтэй байдалынь мэдээжэ.

Агуу Октябриин урда тээ буряад зоной ажабайдал юугээр тулюур, унзан байгааб!

Музей соо табигдаhан экспонат бүхэн энээн тухай хөөрэнэ. Жэшээлхэдэ, арhа элдэдэг урданай талхи, газар хахалаа болодог модон анзаhан...

— Ямаршье байдалтай hууhан зон гээшэбибди? — гэжэ нэгэ хүгшэн хүнэй тэндэ hанаа алдахада хажуудахинь:

— Хоёр нюдөөрөө эдээниие харагүй хүн, манай үхибүүд бидэнэй хөөрөөндэ этигэдэггүй, одоол мүнөө гараараа барижа үзэхэдөө, тон лэ hайнаар этигэхэ, — гэжэ хэлэнэ.

Зүб даа. Мүнөө үеын hайн hайхан байдал гансата игэжэ тогтошоогүй ха юм.

Сагаан-Нуурай hургуулиин түүхэ... Хэжэнгэ нютагай Дунда Худанай түрүүшын hургуули түрүүшын багшанар тухай эндэ тодорхойгоор уншанабди. Эдэл хүнүүд эрдэм соёлдо хүнүүдые. эдир үетэниие hургаха хэрэгээр түрүүшын зургэ энэ нютагта гаргаа ха юм. Эдэл хүнүүдэй ашаар, туhаламжаар нилээд олон хүбүүд, басагад эрдэмэй орьёл өөдэ дабшан ошоо.

Балдан Дашихарлуев тухай дуулаагүй хүниие Худан голой эрьеэр олохонь бэрхэтэй. Энэ хүмнай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой (мүнөө Худанай совхозой хоёрдохи отделени) түрүүлэгшээр хүдэлhэн юм. Буряадай түрүүшын делегацида оролсожо, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй 1936 ондо Кремль соо уулзаа бэлэй. Тиихэдэ Михаил Иванович Калининай гарhаа «Хүндэлэлэй Тэмдэг» гэhэн орден абаа hэн. Энэ хүн тухай музей соо тусхай стенд түхеэрэгдэнхэй.

Стенднүүд, стенднүүд... Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай гал дүлэн соогуур арад зонойнгоо эрхэ сүлөө, зол жаргал хамгаалhан Дунда-Худанай фронтовик хүбүүд тухай нэгэ стендын материалнууд тодорхойгоор хөөрэнэ. Гансахан Тураасгай нютагhаа 92 хүбүүд дайнда мордоо hэн. Тэдэнэйнь дүшэнииинь бусажа ерээгүй...

Энэ hайхан байдал hуудалнай ямар үнэтэйгөөр аршалагдаа, хамгаалагдаа гээшэб!

Мүнөө үеын байдал... Табин табан жэлэй туршада Дунда-Худанда ямар ехэ хубилалтанууд болооб? Зурагууд, hиилүүр, фото хаража ябахадаа, Совет засагай жэлнүүдтэ танигдахаяа болитороо hалбаран мандаhан Могсохон, Үлзытэ нютагуудай бодото шарайе үзэнэбди.

...Музей соо хүн зон олон. Экспонадуудые hонирхон харана, ехэ юумэ ойлгожо абана.

Энэ музей байгуулгада нютагай эдэбхитэд, илангаяа Цыреннамжил Цыренович Очиров ехэ габьяатай. Тэдэнэр хэдэн жэлдэ эдэ материал, экспонадуудые тэсэмгэйгээр суглуулаа. Тэдээндэ үнэн зүрхэ сэдьхэлэй баяр хүргэе!

Могсохон нютагаар ябаа haa, hургуулиин дэргэдэ байгуулагдаhан, хизаар ороноо шэнжэлгын энэ музейдэ заатагүй орожо гарыт, хүндэтэ нүхэд! Нютагай түүхэтэй hайнаар танилсахат.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Хэжэнгэ.

ЭДЭБХИТЭЙ БАГША

Тамара Федоровна Инхеева Түнхэнэй аймагай Тоорын дунда hургуулида багшалдаг. Багша сүлөөтэй сагаар хомор байдаг гэхэдэ, хэншье арсахагүй байха. Теэд тэрэ сагаа зүбөөр хэрэглэжэ шадана. Тамара Инхеева уран hайханай бүлгэмдэ хабаадалсажа, тон аша үрэтэйгөөр сүлөө сагаа хэрэглэдэг.

Хүдөө нютагта уран hайханай бүлгэмэй хүгжэлтэ тэрээндэ хабаадагшадай эдэбхиhээ сэхэ дулдыдадаг гээшэ. Гадна тэдэнэрэй шадабари тон ехэ үүргэтэй. Тамара Федоровна уран hайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахаhаа гадна хатар наада шадамараар найруулан табидаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран hайханай бүлгэмэй эдэбхитэн, багша Тамара Федоровна Инхеева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ ДЕПУТАТ

1940 оной хабар аяар холын Татарай АССР-hээ эхэ эсэгэтэйгээ Буряад орондо ерэжэ нютагжаhанаа Фагат Салимзянов бүүр түүр мэдэдэг. Үшөөл үхибүүн, бага балшар наhатайhаа Ноёхон нютагта хүмүүжэhэн Фагат бэеэ хүсэхэдөө трактористын курсада hуралсажа, механизаторай мэргэжэлтэй болоhон юм.

Тэрэ гэhээршье нилээд саг үнгэрөө. Мүнөө Фагат Салимзянов колхозойнгоо эрхим трактористнуудай нэгэн болоjо суурханхай, «Беларусь» трактораараа малай үбhэ тэжээл зөөнэ.

Үнинэй механизатор, КПСС-эй гэшүүн, сомоной Соведэй депутат Фагат Салимзянов мүнөө таряашадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ хам оролсоод, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа байна.

С. БИЛИКТУЕВ.

Сэлэнгын аймаг.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАhАА

МЕХИКЭ

АГУУЕХЭ ЛЕНИНЭЙ ЗАЯАhАН ЗАМААР

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Мексикын Коммунис партиин ба ороной түрүү үзэлтэй олониитын эмхидхэhэн баярай митинг Мексикын ниислэл хотодо болобо. 50 жэлэй турша соо олон үндэhэ яhатанhаа бүридэhэн хүдэлмэришэн ба таряашанай Совет гүрэн асари ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ Компартиин хүтэлбэриин гэшүүн Валентин Кампа митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ. Бүхы хүн түрэлтэн агуехэ Ленинэй заяаhан замаар заатагүй дабшаха гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

БЕЙРУТ

Советскэ Союзда талархана

ТАСС

«Египет Советскэ Союз хоёр таhаршагүй хани барисаатай юм. Манай харилсаан бэе бэеэ хүндэлэлгэдэ үндэhэлнэ», — гэжэ АРЕ-гэй премьер-министрэй орлогшо, культурын ба информациин министр Абдель Кадер Хатем, Ливанай «Аль-Байрак» газетэдэ интервью үгэхэдөө, мэдүүлбэ.

СССР Арабуудай тала барижа, шухала хэрэгтэй туhаламжа, дэмжэлгэ тэдээндэ хэнэ гээд А. К. Хатем тэмдэглээ. «Экономическа ба сэрэгэй ехэ туhа үзүүлhэнэйнь түлөө баяр хүргэнэбди», — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ПРАГА

АХА ДҮҮГЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ТАСС

ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо Ле Тхань Нги түрүүтэй ДРВ-гэй правительственна делегаци Чехословаки айлшаар ерэжэ, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Я. Грегор түрүүтэй ЧССР-эй правительственна делегацитай хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилбэ.

1973 ондо хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаае үргэдхэхэ арга боломжонууд тухай асуудалые, экономическа ба научно-техническэ харилсаа холбоо хэхэ чехословак-вьетнамай комитет байгуулгатай нягта холбоотой асуудалнуудые хоёр тала зүбшэлхэ байна.

БЕЙРУТ

Израилиин шэнэ харата ябуулганууд

ТАСС

Ливанда эсэргүү шэнэ hүйдхэлтэ ябуулгануудые Израиль хэбэ. Израилиин сэрэгэй 10 гаран катер Ливанай уhа руу ороhон байна гэжэ «Аль-Хайят» газетэ мэдээсэнэ.

ПАРИЖ

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Эрье шадарай Биньдинь гэжэ провинцида Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд улам эдэбхитэйгээр дайлалдажа, удаа дараалан амжалта, илалтануудые туйлана. Хоайан хотоhоо урдуур, хойгуур оршодог 1-дэхи харгы шадар болоhон байлдаануудай үеэр Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд сайгон сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдые артиллереэр hамна буудаба. Эндэ болоhон тулалдаануудта дайсанай олон солдадууд хүлhөө буулгагдаа, шархатаа.

Меконг мүрэнэй адагта шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлhөөр. Митхо, Читон хотонууд шадар, Тионгтхиен провинцида эшээлhэн дайсанай бэхилэлгэнүүдые патриодууд артиллереэр, ракетээр буудажа, 100 гаран солдадые хүлhөөнь буулгаhан, шархатуулhан байна. Дүрбэдэхи харгын участогта патриодууд ехэ хүүргэ тэhэлбэ.

Урда Вьетнамда патриодуудай хүсэнэй сүлөөлжэ, хиналтадаа абаhан районуудые американ, сайгон авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоо. Үнгэрhэн үдэрнүүдтэ США-гай 7-дохи флодой корабльнуудта байрладаг американ хүндэ бомбардировщигууд Түбэй хада гүбээлиг газарай районуудта, Урда Вьетнамай эрье шадарай провинцинуудта 220 дахин добтолбо.

ХАНОЙ. (ТАСС). АПО агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Куангчи провинцида сүлөөлэлгын хүсэнүүд ба сайгон парашютно-десантна сэрэгүүдэй хоорондо шанга тулалдаанууд болоно. Эндэ хоёр үдэрэй турша соо болоhон байлдаануудай үеэр дайсанай 380 гаран хүн алуулhан, шархатаhан, 15 ехэ буу, 4 танк, бронетранспортер hандаагдаhан, 2 самолет буудагдан унагааг даhан байгаа.

ЛОНДОН. (ТАСС). Американ авиациин Пномпениин сэрэгүүдые дэмжэжэ байгаашье haaнь, Камбоджын патриотическа хүсэнүүд Пномпеньhээ, баруун-хойгуур байдаг 5-дахи харгы шадарай нютагуудта эшээлhэн дайсанай сэрэгүүдые hамна сохибо.

ХАНОЙ. (ТАСС). 1972 ондо Камбоджын Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы ябуулгын дүнгүүдые согсолходоо, үнгэрhэн жэлдэ Камбоджын патриодууд дайсанай 103 мянган алба хаагшые, тэдэнэй дунда 120 ахамад офицерые, 4 генералые хүлhөөнь буулгаhан байна. Байлдаануудай үедэ сэрэгэй ехэ техникэ үгы хэгдээ, 750 мянган зонтой hуурин тосхонууд сүлөөлэгдөө.

ПАРИЖ. (ТАСС). Хархис хүсэнүүдэй бэхилэлгэнүүдые Лаосой Арадай сүлөөлэлгын армиин подразделенинууд артиллереэр, ракетээр hамна буудажа, Сараван провинциин түб хотые эзэлэн абаба. Генерал Ванг Паогой (тусхай хүсэнүүдэй» гол бааза—Домбото губи таладахи Лонгченг хотые Лаосой патриодууд буудаhан байна. Муонгкаси, Вангвиенг хотонууд хүреэлэлгэдэ оронхой. Дары түргэн саг соо шанга тэмсэлдэ үнгэрhэн тулалдаануудай үедэ дайсан олон хүнөө алдаhан байха юм.

ДЕЛИ

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТАЙ ХАРИЛСААГАА ҮРГЭДХЭНЭ

ТАСС

Нёдондо жэлэй hүүл багта эндэ нээгдэhэн уласхоорондын худалдаа наймаанай «Ази-72» гурбадахи ярмаг амжалтатайгаар үнгэржэ байна.

Индиин гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүд 572 миллион рупиин хэлсээнүүдые баталаа. Индиин химическэ промышленностиин, машина бүтээлгын, фармацевтикын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин продукцинуудые хариин фирмэнүүд ехээр худалдажа абаhан байна.

Социалис гүрэнүүдтэй олон хэлсээн баталагдаа гэжэ «Пэтриот» газетэ тэмдэглэнэ.

ВАШИНГТОН

САГААН БАЙШАНГАЙ МЭДЭЭСЭЛ

ТАСС

«Мүнөө үедэ хариин оронуудаар ябахые» США-гай президент Р. Никсон түсэблэнэгүй гэжэ Сагаан байшангай түлөөлэгшэ пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ.

Тусхайтаар тушаалаа эзэлhэнэйнгээ hүүлээр Р. Никсон январиин 20-доор Баруун Европын оронуудаар аяншалха юм гэжэ урдань мэдээсэгдээ hэн.

Американ хэблэлэй бэшэhэнэй ёhоор, ДРВ-гэй газар нютагуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгоёо улам үргэдхэжэ байhыень дэлхэйн, тэрэ тоодо Баруун Европын олохон оронуудай үргэн олониитын буруушаажа байhанhaa шалтагаалан, аяншалгаяа хойшолуулhан байна.

БЕРЛИН

Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгые МДФЖ буруушаана

ТАСС

Сиридэ эсэргүүгээр Израилиин хэhэн ээрхэг түримхэй ябуулгануудые, Араб бусад оронуудта зүрюу харша үйлэ хэрэгүүдыень Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци (МДФЖ) эрид буруушаана гэжэ МДФЖ-гэй секретариадай Израилиин премьер-министртэ эльгээhэн телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

ПАРИЖ

Клебер авенюдэхи заседани

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөнэй ээлжээтэ, 173-дахи пленарна заседани январиин 11-дэ Клебер авенюдэхи Уласхоорондын конференцинүүдэй байшан соо болобо.

УРДА ВЬЕТНАМ. Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэдэй ракетно-артиллерийскэ добтолго хээд, дайсанай байhан тосхоние эзэлжэ байhан үе зураг дээрэ харуулагдана.

ВИА — ТАСС-ай фото.

Чукотскын Васги тосхон—оро үсхэбэрилэгшэдэй «Путь к коммунизму» совхозой түбэй бууса. Энэ совхоз ... мянган оротой. 650 хүнэй ажаhуудаг тосхондо больница, магазинууд, столово, найман жэлэй интернат hургуули, библиотекэ, соёлой байшан, хүүгэдэй саад, АТС байна. Магаданска областьдо мэдээжэ болоhон «Тополинка» гэжэ басагадай ансамбль тосхоной соёлой байшанда ходо наада харуулдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой транспорт.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ НОМУУД

1. „АЛХАНЫН СУУРЯАН„

Иимэ нэрэтэй ном үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багта хэблэлhээ гаража, номой наймаанда оробо. Тэрэ ном соо Агын залуу зохёолшодой шүлэгүүд, рассказууд оруулагдаа. Бүхы дээрээ хори гаран автор. Хоёрынь — Чингис Гомбоин, Дугаржаб Жапхандаев гэгшэд түрүүшынгээ номуудтай.

Мэдээжэ уран зохёолшо Жамьян Балданович Балданжабон «Агын үнэн» газетын дэргэдэ 1947 ондо литературна нэгэдэл эмхидхэhэн байгаа. Тэрэ нэгэдэлдэ литературын түрүүшын хэшээл гараhан олон хүн мүнөө СССР-эй уран зохёолшодой холбооной гэшүүд болонги. Литературна нэгэдэлэй согсолборинууд хорин табан жэл соо олон гараа.

Мүнөө гарагша «Алханын сууряан» гэhэн нэрэтэй ном Агадахи литературна нэгэдэлэй 25 жэлэй ойдо зорюулагдаа. «**Мүнөө округой литераторнууд партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлгэ, шэнэ табан жэлэй түрүүшүүл, юрын ажалша хүнэй хүсэл эрмэлзэл тухай шэнэ зохёолнуудые, очеркнуудые бэшэжэ байнад**», — гэжэ литературна нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ, поэт Арсалан Жамбалон «Уридшалгын үгэ» соогоо найдуулhан.

2. „ЗУНАЙ ААДАР“

Мүн лэ 1972 оной hүүл багта Буряадай республикын шангай лауреат Николай Дамдинов «Зунай аадар» гэhэн ном хэблүүлбэ. Тэрэ номынь «Байгал-минии найдал», «Одо заяан», «Үхибүүдтэ зорюулhан шүлэгүүд», «Ю. М. Лермонтовhээ оршуулганууд», «Зунай аадар» (поэмэ)гэhэн бүлэгүүдhээ бүридэнэ. Тус ном соо поэт урда мэтэ философско бодомжотой шүлэгүүдые элбэгээр оруулаа.

Түрүүшын бүлэгүүд соо opohон «Аяар холоhоо — эхиинь мэдэгдэшэгүй», «Баргажан ошоhон харгы», «Урагшатай замай одо заяан тухай дуун», «Баатарай соло», «Намар» гэhэн шүлэгүүд илангаяа hонирхолтой.

Уншагшад поэдэй ээлжээтэ номые хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаба ёhотой.

Ц. ДОНДОГОИ.

ВОЛГО ДЭЭРЭХИ БАЙЛДААНАЙ 30 ЖЭЛЭИ ОЙДО

«ЛЮДНИКОВЭЙ АРАЛ» ГЭДЭГ БАЙhАН ЮМ

«Людниковэй арал» гээд хэлэхэдээ, манай эрэлхэг зоригто солдадууд ба офицернүүдэй эгээн хэсүү шанга үедэ хамгаалhан Сталинградай газар дээрэхи бусад хэдэн арбаад аралнууд тухай дурданабди».

(Волгоградта памятник ансамблиие 1967 оной октябриин 15-да нээлгын баярай ёhолол дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэhөө).

Полковник И. И. Людниковэй командалдаг 138-дахи стрелково дивизи Сталинградай түлөө болоhон байлдаануудта тусгаар hуури эзэлээ. Өөрынгөө 62-дохи армиин гол хүсэнүүдтэй энэ дивизиин холбоон 1942 оной ноябриин 11-hээ 1943 оной шэнэ жэл хүрэтэр шахуу таhалданхай байгаа. Урда ба зүүн талануудтань — имагтал гитлеровецүүд, ара талынь Волго байгаа ха юм. Тиихэдэ 138-дахи дивизиин полкнуудай эзэлжэ байhан газарые «Людниковэй арал» гэжэ нэрлэдэг болоо hэн.

Урдын комдив мүнөө Москвада ажаhуудаг. Тэдэ үдэрнүүд тухай дурдан хөөрэжэ үгэхын тулада корреспонденттэй уулзахаяа, тэрэ дуратайгаар зүбшөөгөө. И. И. Людниковтэй байранаа хөөрэлдөөбди. 138-дахи дивизиин дайшалхы ябуулгануудта хабаатай хэдэн олон материал тэрэ удаа дэлгээлүүлэн харуулаа. Цимлянская станци дивизиин дайшалхы замдахи дурасхаалта шата болоно. «Красная звезда» газетын 1942 оной сентябриин 4-нэй номерые Иван Ильич оложо харуулаа. Волго шадархи гобиые үсэд шангаар хамгаалжа байhан полковник Людниковэй командалдаг стрелково дивизи «Сталинградта немецүүдэй добтолгые сухарюулха!» гэhэн түрүү бэшэг соонь бусадай үндэhөө жэшээ болгон харуулагдаhан байгаа.

— Тэрэ зун Волго руу немецүүдэй дабшалгые зогсоожо шадахаар хүсэн манайда байгаагүй, — гээд Иван Ильич ехэ гэмшэлтэйгээр хэлэнэ. — Зүгөөр гитлеровецүүд жааханааршье урагшаа дабшахадаа, ехэ гай хохидолдо ородог байhан. Жэшээлхэдэ, Цимлянскаhаа Сталинград хүрэтэр фашис 4-дэхи танкова арми сүүдхэдэ дунда зэргээр 3,5 километр урагшаа дабшаа hэн. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ танкова армиин иимэ удаанаар дабшаhан ушар үсөөн үзэгдэдэг байhан юм.

— 138-дахи дивизиин полкнууд байлдаагаа зогсоонгүй, Сталинград соогоо обороно hууhан байгаа гү?

— Үгы, манай дивизи октябриин эхеэр Волгын зүүн, нүгөөдэ эрьедэ гаргагдаhан юм. Сталинградай заводуудай ара талада зогсохо захиралта полкнуудта үгтэhэн байгаа.

Байлдаануудта хабаадаhан дивизинүүдтэ, хүнүүдые, буу зэбсэг хүсэлдүүлэн абажа, хүсэеэ hэргээхынь тулада саг хэрэгтэй болодог hэн. Энэ зорилгоор 138-дахи дивизи Волгын зүүн бэедэ гаргагдаhан байгаа бшуу. Зүгөөр октябриин 15-да дивизиин нэгэ полк тревогоор бодхоогдожо, понтонуудта, катернуудта hуулгагдаад, Сталинград эльгээгдээ hэн. Тэрэнэй удаа бусад полкнуудынь мүн лэ тиишэ эльгээгдэhэн байгаа. Фашистнууд тракторна заводhоо сохилто хэжэ, «Баррикады» заводые эзэлхэ гэжэ эрмэлзээ. Тэдэнэй добтолгые сухарюулха захиралта Людниковэй дивизидэ үгтэhэн байна.

— Угаа шанга тулалдаанууд эхилээ, — гээд Иван Ильич дурдана. — Авиаци, артиллери болон танкнуудаар дэмжэгдэн, дайсан добтолжо ороо; зарим гэрнүүд хэдэн удаа нэгэнэй гарhаа нүгөөдын гарта орожо байгаа. Ноябриин 11-нэй үдэр дивизидэ илангаяа хүндэ хүшэр байhан юм. Тулалдаан арба үлүүтэй час соо үргэлжэлөө. Яажашье haa, манай полкнуудые Волго руу түлхижэ оруулхые немецүүд эрмэлзээ. Бидэнэр тэсэжэ гараабди. Гэбэшье 62-дохи армиин гол хүсэнүүдтэй холбоомнай таhалдаhан байгаа. Тиигэжэ энэ үдэр манай «арал» бии болоо hэн...

Волго дээрэхи агууехэ тулалдаанай хойноhоо бүхы оронуудта ажаглан хаража байгаа. Совет сэрэгшэдэй тэсэбэри ба эрэлхэг зориг бүхы дэлхэй дээрэ баясхалантайгаар угтагдаа. «Сталинград Гитлерэй армиие hамна зада сохёо. Польшо 28 үдэрэй турша соо эзэлэгдэhэн байгаа, харин Сталинградта 28 үдэрэй турша соо немец оройдоол хэдэхэн гэр эзэлээ. 38 үдэрэй турша соо Франци эзэлэгдээ, харин Сталинградта 38 үдэрэй турша соо немецүүд үйлсын нэгэ талаhаа нүгөө таладань арай шамай гараа» гээд Лондоной радио тиихэдэ мэдээсээ бэлэй.

Сталинградта дайлалдаhан 138-дахи дивизиин байдалые эли тодоор харуулхын тулада Иван Ильич карта, схемэнүүдые хэрэглэжэ байгаад хөөрөө.

Дивизиин дайшалхы ябуулгануудай журналые урдын комдив гаргаба. Тэрээн дээрэ эгээн лэ гол шухала юумэнүүд үдэрhөө үдэртэ бэшэгдэдэг байhан юм. 1942 оной ноябриин 15-да бэшэгдэhэн иимэ үгэнүүдые уншааб: «Үдэрэй дүүрэхэдэ манай нэгэ полк үгы болоо, бултадаа баатарай үхэлөөр унаа гү, али шархатаа. Нүгөөдэ полкдо командирнуудтаяа хамта 31 хүн, гурбадахидань—123 хүн үлөө. Буу бүхэндэ 20—30 патрон хүртэнэ. Гранатанууд, патронууд дууhанхай. Личнэ состав нэгэ удаа эдеэлээ. Дивизиин командна пунктда 250 шархатаhан хүн суглуулагдаад байна...»

— Дайсанhaa буляажа абтаhан буу зэбсэгээр энэ үедэ гол түлэб дайлалдадаг байгаабди, — гээд И. И. Людников тайлбарилна. — Зүгөөр манай нэгэшье солдадай байhан газарта дайсан урагшаа дабшажа шадаагүй.

Оройдоол 700 метр утатай, 400 метр үргэнтэй «Людниковэй аралые» гитлеровецүүд эзэлжэ шадаагүй. Сталинград шадар манай сэрэгүүдэй добтолго 1942 оной ноябриин 19-дэ эхилхэдээ, «Баррикады» завод хамгаалагшадай байдал тэрэ доронь hайжаруулаагүй юм. Ондоо участогуудта эльгээхэеэ сэрэгүүдээ сүлөөлхын тулада 138-дахи дивизиие Волго руу түлхихэ hэдэлгэ фашистнууд урда мэтэ хэдэг байгаа. Зүгөөр эгээн лэ хүндэ хүшэр үдэрнүүд үнгэрhэн байгаал даа.

138-дахи дивизиин өөрынь добтолжо эхилхэ саг хүрэжэ ерээ. Шэнэ жэлэй урдахануур И. И. Людниковэй сэрэгшэд 62-дохи армиин гол хүсэнүүдтэй ниилээ. «Баррикады» заводые хамгаалhан дивизидэ гвардиин нэрэ зэргэ олгогдоhон байгаа.

— Тэдэ үдэрнүүдhээ хойшо гушан жэл үнгэроо — гээд И. И. Людников хэлэнэ. — Тэрээнhээ хойшо олон юумэ үзэжэ гараабди. Курска тулалдаан. Днепр дээрэ. Киев шадар, Белоруссида ба зүүн Пруссида хэсүү шанга байлдаанууд болоо. Ехэ Хинган дабагдаа. Японой Квантунска арми hамна зада сохиуулаа. Зүгөөр Сталинградска «арал» хэзээдэшье мартагдахагүй. Эхэ орондомнай хүндэ хүшэр саган тохёолдоод байхада, тэндэ — «арал» дээрэ совет солдадууд ба офицернүүд тэсэбэриин, баатаршалгын үльгэр жэшээ харуулаа.

Генерал-полковник, Советскэ Союзай Герой И. И. Людников Порт-Артурта 39-дэхи армиие командалжа байхадаа дайе дүүргэhэн юм. Хожомынь округой сэрэгүүдые командалаа. «Выстрел» гэжэ офицернүүдэй дээдэ курсануудай начальник байгаа, бусад харюусалгатай тушаалнуудта ябаа. Тэрэ табан номой автор юм.

Хөөрэлдэжэ байха үедэмнай хоёр дахин телефон ханхинаа. Сталинградска тулалдаан тухай дурдан хөөрэжэ үгэхыень hургуули, мүн сэрэгэй часть Иван Ильичые уряа.

Сэрэгэй консультант боложо, тэрэ hаяшаг Париж ошожо ерээ: Сталинградска тулалдаан ба Берлинэй түлөө тулалдаан тухай фильмүүд тэндэ буулгагдаа.

Волго дээрэхи баатар хотодо нэгэнтэ бэшэ тэрэ ошодог юм.

— Табсангууд дээрэ танкнуудай башнинууд тодхогдожо, манай «аралые» мүнөө тэмдэглэдэг, — гээд Иван Ильич хэлэнэ. — Дивизиин ажаглалтын пунктын байhан hандархай гэр дайнай дурасхаал болгожо үлөөгдэнхэй. 1942 оной ноябрь-декабрьда Улаан тугта 138-дахи стрелково дивизиин эзэлжэ байhан түрүү линиие дурасхаалай самбар hануулжа үгэнэ...

Иван Ильич хоёр хүбүүтэй. Ехэ хүбүүн Анатолий подполковник-инженер, бага хүбүүн Валентининь майор-инженер юм.

Октябриин революциин болоhоной hүүлээр, арбан зургаа наhатайдаа Иван Ильич армида алба хэжэ эхилээд, бүхы наhан соогоо сэрэгэй хубсаhа үмдэжэ ябана.

А. МЕДВЕДЕВ,
ТАСС-ай корр.

Москва.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

РЯЗАНИИН ТУЖАДА

Дулаахан бороотой, дуһалхан шүүдэртэй
Зууһан зондоо магтуулһан июньдэ
Юрын деревниин юһэн басагадууд
Юһүүлэн гаранад ногоон тужадаа...
Сэсэгүүдэй һайхашаама сэбэрхэн басагадууд
Сэнгэлиг сагаахан хуһанууд тээшэ
Һалбагар сарафанай хормой һолонготуулан,
Һаартай илдамаар энеэлдэн шэглэнэд.
Амар саана, горхонһоо тиишэ
Аялгаар ирагуухан гармошко наадаад,
Арюухан басагадууд эбяархан шагнажа,
Аляархуу залуугай охине эһээнэд.
Дуунай дангина юһэн басагадууд
Дуутайхан гармошко дууряаһан дарыдаа
Хоолойгоо нэгэдүүлэн, холын хүбүүдтэ
Хонгёохон дуугаа зорюулан урасхуулаа.
Басагадай аялгые обёорон хадууржа.
Багахан байд гээд горхоной зүгһөө.
Уянгата гармошко, уяраажа дэлхэйе,
Урданайхиһаа гунигтайгаар гомдожо эхилээ.
Шагнажа гармошко байн забдаһаар,
Шандагар гэзэгэтэй жаахан Аннушка
Үнэн зүрхэндөө нөөсэлдэг дууханаа
Үетэн найман басагадаараа хангюурдаа.
Гулдагар сагаанууд хуһадай саанаһаа
Гурбан шнираг залуухан хүбүүд,
Гани шангаар гармошкоор наадаһаар,
Гаража ерэнэд, басагадуудаа амадан.
Гоёхоноор гармошкоор наададаг хүбүүнэйнь
Голлоходоод ябана, тэг дундань,
Алхалан тэгэндэнь ябааша хүбүүнэй
Алтан шарахан үһэниинь хиидэнэ.
Юһэн басагад, гурбан хүбүүд
Юртэмсэдөө арюухан хуһадай дундуур
Дууша шубуудые дууһыень атаархуулан,
Дуранайнгаа дунгяаруулма субасаар бусанад.
Үбһэнэй сабшуулха үдыхэн хадань
Үетэнөөрөө басагадаа үдэшөө ха юм.
Үхибүүн бэшэл даа, юундэшьеб эхэнь
Үни болоһыень дурдажа зэмэлнэб?
Дуи сагаахан самсатай Серёжа
Дуутай гармошкоёо ханадаа үлгэһөөр
Богоһоёо һандайлаад юушье хэлэнгүй
Бодолгото болон һуухадажал һууна.
Шарахан хальһатай хилээмээ эдижэ,
Шабар лонхотой һүеэшье уунагүй.
Түмэрэй өөдэһэн дойбодтой ханза дээр
Түргэхэн хэбтэбэ, өөдөө хараад...
Модон угалзатай сонхынь саанахана
Моринной инсагаалха, турьяха дуулдана.
Томо дэлэнтэй үнеэдүүд мөөрэлдэһөөр.
Тооһо бурьюулан бэлшээрһээ бусанал ха.
Үндэрые дүүлин ниндэдэг бэшэш һаа,
Үндэгэн байхаһаа һайзгайхан тахяань
Гуримгүй наншалдааша хүршэ тахяатаяа,
Гуурһа үдэеэ үрхирүүлэн, дайлалданал ха.
Жэргэмэл шубуудай жэшээлэшэгүй аялгата
Жэгдэхэн хуһадууд, мойһоной һөөгүүд...
Юһэн басагадайнь найгуурта дүхэрнгынь
Юрэдөөшье гаранагүй, ухаан заяанһаань
Анхаржа шагнанагүй эхынгээ хэлэһые...
Анихадаад хэбтэнэ, сэнхир нюдөө,
Эгээл түрүүшынгээ хүгжэмтэ шүлэгые
Энэ үдэшэ бэшэхэл даа Серёжа Есенин.

ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Арадай уран бүтээлэй республиканска байшангай дэргэдэ һара бүхэндэ гаргагдадаг «Репертуарай хуудаһанай» ээлжээтэ, декабриин номер хэблэлһээ гаража соёлой ордонууд, клубууд, уран һайханай бүлгэмүүдтэ эльгээгдэбэ.

«Репертуарай хуудаһанай» нэгэдэхи нюурта Г. Беленький А. Соколов хоёрой «Шэнэ жэлээр» гэһэн ехэ бэшэхэн сценкэ толилогдоо.

Тиихэдэ Т. Е. Гергесовагай «Альчур» («Пулаад») гэһэн хореографическа сюитэ хоёрдохи нюурта толилогдобо. Энэ сюитэ хатарай кружок, ансамбль, бүлгэмүүдэй программада орохо бэзэ гээд һанагдамаар.

Бэлигтэй композитор Базар Цырендашиевай дуунуудые Буряад оронойнай хото, хүдөөдэшье һайн мэдэдэг, дууладаг байна. Мүнөө эндэ Д. Улзытуевай үгэ дээрэ бэшэгдэһэн «Хүгжэм дуунай жэгүүр дээр», Г. Дашабыловай үгэ дээрэ бэшэгдэһэн «Энхэрэл» гэһэн тэрэнэй дуунууд нототоёо толилогдоо.

«Репертуарай хуудаһанай» 3—4-дэхи нюурнуудта З. Шур гэгшын «Мэндэ амар, шэнэ жэл!» гэһэн шүлэг, А. Галь, М. Раскатов гэгшэдэй «Шэнэ жэлэй эди шэдинүүд» гэһэн фельетон гаража, олоной анхарал татаха бэзэ.

Композиторнууд Ч. Павловай «Сэндэма», Ю. Ирдынеевэй «Яахамниб даа» гэһэн дуунуудай ното, үгэнүүд энэ хуудаһанай зургаадахи нюурта толилогдоо.

Манай корр.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- *Театрай шэнэ зүжэг тухай,*
- Уран шүлэгэй долгин.
- Шог ёгто мүрнүүд.

ТЕАТР

ҮШӨӨ НЭГЭ АМЖАЛТА

Элитэ казах уран зохёолшо Габит Мусреповэй «Козы-корпеш Баян-слу хоёр» гэжэ зүжэгые Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын театр һаяхан табиба. Казах арадай урданай байдал гүнзэгыгөөр, тодо хурсаар харуулһан зохёол мүн.

Зэбүүрхэмэ муухай феодальна үедэ бэе бэедээ дурлалсаһан инаг хоёр тухай арадай дунда хэлсэгдэдэг улнгата домогой удхаар драматург Мусрепов энэ зохёолоо 1940 ондо бэшэһэн юм.

Арюун дангина Баян-слу баатар мэргэн Козы-корпеш хоёр зүжэгэй гол геройнууд болоно. Бардам дорюун Карабайн басаган Баян-слу, үгытэй ядуу хүнэй хүбүүн Козы-корпеш хоёр нэгэ үдэр түрэһэн юм. Үдэр бүри суг наадажа, үльмы дээрээ үндыжэ ябаһан тэдэ хоёрые хара һанаата Карабай таһалжа, үншэн ядуу Козы-корпешые эхэтэйнь хамта уула руу намнажархиһан байгаа. Үхибүүдэйнгээ 17 наһа хүрэхэдэнь уулзуулхабди гэжэ эжынэрынь тангариглаһан юм. Гэбэшье энэ үдэрэй ерэхэдэ, баян Карабай хоёр эхэнэрэй үгэ дуулахашье дурагүй намнана. Уданшьегүй омог басаганайнь хадамда гарахаяа арсаһанай түлөө Кодар мурза Карабайн адуу дээрмэдэн, туужа ошоно. Хойноһоонь эрьюулжэ гараһан Баян-слу уулын хүмэгтэ залуу баатартай уулзана. Багын нүхэдбди гэжэ бэе бэеэ мэдэлсээгүй залуу баатар арюун дангина хоёрой хоорондо инаг дуранай дүлэн бадаран, аласайнгаа зам нэгэдүүлхээр зорино. Гэбэшье хомхой хобдог Карабай үгытэй хүндэ басагаяа үгэнхаар, «үсэгэлдэрэйнгөө дайсанда» Кодарта мянган адуугаар худалдаха гэнэ. Баян-слугай инаг дура буляажа ядаһан, атаа мэеэндэ абтаһан Кодар мурза муу һанаата Жантыгай үгөөр Козы-корпешые араһаань хутагалжа алана. Уйдхар гашуудалда дарагдаһан Баян-слу инаг нүхэрэйнгөө «дурлажа ябаһан энэ дэлхэйтэй» хагасан, Козын хүүр дээрэ өөрыгөө алана.

Зүжэгэй удхань, тобшоор хэлэбэл, иимэрхүү.

Арюун дангина Баян-слугай ролие артистка Д. Жапхандаева наадажа, бэлигтэй артистка байһанаа дахинаа харуулба. Түрүүшын үйлэһөө эхилээд, һүүлшын үйлэ хүрэтэр өөрынгөө ролие ехэ зохидоор, үлүү дутуугүйгөөр наадана. «Ехэ зоболон... толгойдонь тудаһан» «өөрын эрхэ мэдэлгүй» басаганай образ зүбөөр тайлбарилан, ойлгосотой тодоор дамжуулна. Иигэжэ наадахын тулада эрхим һайн мэргэжэл шадабари, драматическа бэлэдхэл хэрэгтэй. «Модоной намаа бүхэниие эльбэн эрхэлүүлхээр, газарай ногоон бүхэндэ урма баяртай дуу дуулахаар бэлэн» ябаһан хонгор залуухан басаганай «дурлажа ябаһан энэ дэлхэйтэй хагасахань хүндэ» байһые хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмөөр; үнэншэмөөр харуулжа шадаа. «Түхэреэн улаан наран, түрэ хуримымнай юрөөгыш. Һалхин, бидэ хоёр тухай һураг сууе бүхы дэлхэй дээгүүр тараагыш!» гэжэ ехэ хүсэтэйгөөр, хүнэй зүрхэ доһолгомоор мэдүүлнэ.

Залуу баатар Козы-корпешэй рольдо артист М. Елбонов ехэ таарана. Һайхан сэдьхэлтэй, гүлмэр залуу, гэнэн хонгор хүнэй шэнжэ дүрсые М. Елбонов ехэ шадамараар харуулаа. Уулын орьёлдо эхэтэеэ үндыһэн, муу юумэ мэдэхэгүй хүбүүн болгожо Козы-корпешые Елбонов наадана. Энэ образые иигэжэ тайлбарилһаниинь ехэ зүб гэжэ һанахаар. Хара һанаата Жантыгай мэхэ таажа шадахагүй байһаниинь ойлгогдоно.

Баян Карабайн ролие БурАССР-эй габьяата артист Ц. П. Пурбуев наадана. Хүйтэн сэдьхэлтэй, шулуун дотортой, хомхой хобдог, бадарган шэрүүн хүнэй шэнжэ дүрсые үнинэй мэдээжэ артист Пурбуев тон һайнаар гаргажа шадаа бшуу. Адуун һүрэг тухайгаа үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн боложо байдаг энэ хүн мянган адуугаар ганса басагаяа «үсэгэлдэрэйнгөө дайсанда» худалдана. Хүн дүрсөө үни хада алдажархиһан Карабай наһаараа хамта һууһан нүхэрөө «нюдэнш шэргэг» гэжэ хараана. Ганса басаганайнгаа жаргал гэшхэжэ байһанаа мэдэхэгүй, Баянай зүрхэ сэдьхэл буляажа шадаагүй Кодар мурзае «зүб юумэ хэлэхэдэ, ойлгохогүй, гарташни барюулхада — унагааха, нимэл адагай адаг хүн байнаш» гэжэ зэмэлнэ.

Тэрэнэй эгээн дүтын хүн болохо Жантыгай шэнжэ түхэл Буряадай АССР-эй арадай артист Д. Д. Дондуков одоо айхабтар тодо хурсаар харуулаа. Карабайн урда нилтаганан билдагуушалдаг, үнэн дээрээ тэрэнэйнгээ «адуун һүрэгые эзэмдэжэл һалаха», «тэнэг толгойень зангада оруулха» гэжэ бододог, үе наһаараа муу муухай юумэ үүдхэжэ ябадаг хүн гэжэ ойлгохоор.

Баян Карабайн һамган Куникейн образ Буряадай АССР-эй габьяата артистка Д. С. Чимитова ехэ зүбөөр тайлбарилан наадана. Наһан соогоо нэгэ һайниие үзөөгүй, бадарган үбгэнэй барлаг ябаһан эхэнэр дуратай басаганайнгаа жаргалай түлөө тэмсэхэдээ эхын сэдьхэлэй тиимэ гэшэгүй ехэ хүсэтэй байһые элишэлнэ. «Хомхой хобдог шамда Баяниие залгюулхагүйб!» гэжэ үнэн зүрхэнһөө мэдүүлэн, «одоо тиихэдээ минии хутагын хурсые мэдэхэш» гэнэ.

Буряадай АССР-эй габьяата артистка В. И. Амханова Козы-корпешэй эхын сэдьхэлэй байдал тодоор элишэлнэ. Ехэл бодолгото болоһон, сэдьхэлээ үбдэһэн хүнэй байдал элеэр харагдана. Наһан соогоо олые үзэһэн, ухаан соогоо элдэбые бодожо байдаг һайхан сэдьхэлтэй энэ эхэнэр «дээрмэ дархан соло» гэһэн хоёр үгэ... таһаршагүй хани болохогүй» гэнэ.

Ехэ дуранһаа, шатама жүтөөнһөө толгойгоо эрьешэһэн, алдар солын, нэрэ хүндын түлөө гал руушье орохоор бэлэн Кодар мурзагай образ артист В. Кондратьев, режиссер Ф. Сахиров хоёр айхабтар зүб тайлбарилна. Изагуууртанай түлөөлэгшэб гэжэ бэедээ найдаһан, эрэ хүнэй нэрэ хүндые юунһээшье үлүүдэ бодоһон хүн ха юм. Баян-слуда ухаангүй дуратай Кодар мурза түрүүшын үйлэһөө эхилээд, басаганай дура сэдьхэл буляаха гэжэ оролдоно. Яажашье ядахадаа хара мэхэтэ Жантыгай үгөөр хүсэрхэхэшье гээд туршана. Һүүлэй һүүлдэ сэхэ тулажа диилэхэ аргагүй байһанаа мэдэрхэдээ, «хоро үһөөгэй халуун шуһа» адхуулхам гэн Козы-корпешые араһаан марян хутагадана. Аймшагтай муухай юумэ хэһэнээ мэдэрэн, һүүлшын үйлэ соо һүлдэеэ алдаһан хүн яб...

Мүн Айдарай наадаһан артист Ц. Цыдоржиев тухай хэлэ... үнгэрхын аргагүй. Ай... мурзагай хүсэ шада... хүсэл зоригоор Кодар ...заһаа дутахагүй гэбэшье, ...дар шэнги алдар солын, ...рэ хүндын түлөө яба... «һайн юумэндэ һайнаар, ...юумэндэ муугаар хар...жа шадаха» мүн үгэ ...дэ бэрхэ хүн бай... артист гаргуу һайнаар ...жуулаа.

Энэ зүжэгые Буря... АССР-эй искусствын габ... та хүдэлмэрилэгшэ Ф. Сахиров найруулан та... даа удхыень зүб тайлб... лан, казах арадай үл... домогой аялга дамжу... шадаа. Энэ зүжэг бэл... коллективэйшье, мэрг... ехэтэй режиссеройшье ... амжалта болоно.

Зүгөөр энэ спектакль ... дутуу дундагүй гэжэ бо... гүй. Дутуу дундануд ... Гэбэшье спектакль улам ... шаа ябаха тумаа бүри ... жардаг ха юм. Эн... ушарта артистнар саа... рольнуудаа улам һай... наадаха байһаниинь дам... гүй.

Б. БАТОЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭР: 1. Козы-корпеш — ар... М. Елбонов, Баян-слу — ...тистка Д. Жапхандае... 2. Козы-корпеш — ар... М. Елбонов, Кодар — ...тист В. Кондратьев (...руун гарһаа). 3. Кодар — артист В. Кондратьев (з... гарһаа), Жантык — Бу... дай АССР-эй арадай ...тист Д. Д. Дондуков, Ай... — артист Ц. Цырендор...ев.

К. МУНКУЕВАЙ фото.

Һудамшуу

СУХАЛТАЙ САРРА, ГУРИМГҮЙ АПТЕКЭ

Январиин янгинама хүйтэн үдэр бүри шангадажа, үглөөнһөө үдэшэ болотор Орлик тосхон шара тооһоор бүрхөөгдэбэ. Сэн-бүн болошоһон хүнүүд нэгэ гэрэй газаа олоор сугларанхай, арба нэгэн сагай болохые хүлеэн ядана хэбэртэй. Энэнь магазиншье бэшэ, столовошье бэшэ.

Тиигэһээршье арба нэгэн час боложо, дааража борсойшоһон хүнүүд үүдэ нээргэжэ захалбад. Теэд тэрэнь нээгдэхэ юм бэшэ. Үшөө үсэгэлдэр аптекэдэ ерэһэн аад, эм абаха аргагүй хонохо баатай болоһон холын нэгэ малшанда хүнүүд иигэжэ хандаба.

— Фёдор, шимнай сонхоор шагаажа харалши. Холоһоо ерэһэн хадаш танихагүй байха. Хэрбээ бидэнэй хараа һаа, үнөөхи хэрүүлшэ Саррамнай амандаа орохысоо хөраажа болохо. Оройдоо юушье абахагүйш, һула һалахаш.

Холоһоо ерэһэн малшан үүдыень нээргэбэ. Нээгдэхэ юм бэшэ. Гуша минута үнгэрбэ. Тиигээд бүхэли час ходоршолой. Хүлеэжэ сүхэрһэн Федорой сонхоор шагаажа харахада, үнөөхи сухалтай Сарра пеэш идээ нюргаа шаранхай, нэгэ эхэнэртэй хөөрэлдэжэ, сүлөөгүй һууба. Хүнүүдэй хэдышье гэмэрэлдээ һаа, аптекэ арба нэгэн часта нээгдээгүй һэн. Холоһоо ерэһэн малшан айлда орожо, дулаасаха баатай болобо. Үдын хойно ерэхэдэнь, аптекэ арайшье гэжэ нээгдэбэ. Фёдор аптекашаниие шарайшалан хараад, сухалдуулхагүйн тула абяагүйхэн рецептээ һарбайба. Сухалдуулаг һаа — һалааш, эмгүй бусахадаа болохош. «Дэрээ ахагүй, дороо дүүгүй болоһон» Сарра тэрэ саарһыень сухалтай янзаар угзаран абаад:

— Юундэ энэ эмээ үсэгэлдэр абаагүй хүмта? — гэжэ ирзаганаба.

— Үгы теэд... Үсэгэлдэр энэ аптекые һахижа үнжөөб. Үсэгэлдэртөө гэртээ бусаха аад, танһаа боложо үдэрөө гээбэб. Үнөөхи үхэрнүүдни юун болоно байна ааб, — гэбэ малшан.

— Худалаар бү хэлэгты! Би үсэгэлдэр бүхэли үдэртөө аптекэ соогоо хүдэлжэ байгааб. Ябыш, хоболхо зондоо хоболыш, заабарилыш! Намайе яахашьегүйш. Шамһаашье болохо хүнүүд энэ тэрээгүүр гүйлдэжэ, худал үнөөр заабарилжа байгшал. Хамаагүй... Яба, ошо, — гэжэ хараагаад, үнөөхи эмүүдыень витринын гэрэл дээрэ хан табяад, мүнгыень угзаран һагад абаадхиба. Эм домоо хайшан гэжэ, хэды зэргээр хэрэглэхэб гэжэ ойлгуулһан юумэ байхагүй.

Хэмһээ хэтэрһэн ушар үдэр бүри болоно. Нютаг зон гэмэрэлдэжэл, аптекын ажал хүдэлмэридэ гомдожол байдаг. Теэд энэнь туһа болоногүй. Үнөөхи сухалтай Сарра сухалдажа, аптекэдэ ерэгшэдые хараажал байһаар.

Сухалтай Сарра хэн гээшэб. Басагаяа мэргэжэлтэй болгохын тула эжынь нилээд оролдоһон байха. Аптекарь мэргэжэлтэй болоһон Сарра Гергенова 1969 ондо Орлигой аптекые даагшаар хүдэлжэ захалаа һэн. Иимэ харюусалгатай тушаалда хүдэлхэдоо уялгада нарихаар хандаха, ажалай дуршэлтай болохо, саашадаа һуража, эмшэншье боложо магад гэжэ нютагайхидынь найдагша бэлэй.

Теэд Сарра абаһаар хэрэлдэдэг, хүнүүдые али зэргээр хараадаг, бадашадаг болобо. Бү тиигыш гэжэ зарим хүн хэлээдшье үзөө. Үгы даа, Сарра өөрынхеэрөө аашална. Хүнүүд тэсэжэ ядахадаа, тэрэнэй хэрзэгы аашые шүүмжэлһэн статья аймагай газетэдэ гаргуулба. Теэд «һураһан юумэ һураар татуулхагүй» гэдэгтэл, Сарра Гергенова үнөөхил хэбээрээ сухалдажа, хүнүүдыс бадашажа, хараажа үргэлжэлһөөр. Дуратай сагтаа аптекэеэ хаагаад, хэды үдэрөөр үгы болошодогынь бүришье гайхалтай.

Аймагай больницын коллектив врач Олзошкинай захиралтаар аптекэ үглөөнэй 10 часта хүдэлжэ захалха гэһэн соносхол гаргаа һэн. Теэд энэ гурим Саррада лашье таарабагүй. «Орлигто намайе ноёлхо ноён байхагүй» гэжэ бодомжолһон Гергенова яг таһа арсаа. Сухалтай Саррын һанаагаар аптекэ үдэрэй 11 часта нээгдээ һаа нээгдэжэ, үгы һаа үгы.

Жэлэй туршада Сарра арайл гэжэ нэгэ дахин Улаан-Үдэ аптечнэ управленидэ ошоһон, ёһын тэды хэрэгтэй эм асарһан болохо. Үбэлэй сагта холын малшадта эм домоо абаашаха гээшые огто мэдэхэгүй. Нэгэтэ арайхан гэжэ Сорог ошоо һэн. Үбэлэй сагта малшад халтад гэбэл хүйтэ пойто абаха, үбдэхэ ушартай болодог. Теэд Сарра хүн зоной түлөө һанаагаа зободоггүй.

Ахын аптекын ажалые эрид һайжаруулха асуудалда республикын аптекоуправлени, Ахын аймгүйсэдком юун гэжэ харюусахаб?

ШОГ

ШҮДХЭРЭЙ ОЛЗО

Ядагархан эбэртэй, шодогорхон һүүлтэй шүдхэрхэн харгыгаар ябаба ха. Холо бэшэхэнэ Бадма газар хахалжа байба. Шүдхэр Бадмые мэндэшэлээд:

— Миинтэ олзо бэдэрнэм. Хаана байхыень мэдэнэ гүш? — гэжэ асууба ха.

— Намһаа бэшэ, Ламаһаа асуугыш. Хүлһөө гоожуулжа олзо олодог би яагаад мэдэбэ гээшэбиб, — гэбэ Бадма.

«Ламые олохо байна, тэрэл мэдэхэ ёһотой» гэжэ бодомжолһон Шүдхэр Ламада ошобо.

— Амар мэндэ, бүхы юумэнэй ушар удха ойлгуулагша Ламбагай. Миинтэ олзо олохо гээд зобожо ябанам. Хаана байхыень хэлэжэ үгыт, — гэжэ Шүдхэр Ламада хандаба.

— Мэдэнэгүйлби, анхайһаа һуралши даа.

Шүдхэрхэн анхайе бэдэржэ ошобо, гэбэшье тэрэнэйнгээ хэн гэжэ нэрэтэйень мэдэхэгүй байба. Баянай гэртэ дүтэлжэ, үүдэндэнь зогсоһон зарасаһаа:

— Эзэнш хэн гэжэ нэрэтэйб? — гэжэ һураба.

— Өөрөө ороод һурыш. Гэртээ һуунал, эгээл шамайе, шүдхэр, хүлеэжэ байна ха, — гэжэ Баян Шүдхэр хоёрой эбгүйе мэдэһэн мэхэтэй зараса харюусаба.

Гэртэ ороһоор Шүдхэр:

— Амар мэндые айладхая! Олзо хэрэгтэй намда, миинтэ олзо, — гэбэ ха.

— Бурхан мэдэбэ, — гэжэ бахардаһан Баян урдаһаань гүбэрбэ.

Ойн зүргөөр Шүдхэрэй оодоргожо ябахадань харгы дээрэнь нэгэ үбгэн хэбтэбэ. Тэрээндэ аалихан дүтэлөөд, иигэжэ асууба:

— Бурхан гээшэ та бэшэ гүт?

— Юун болооб, юун шамда хэрэгтэйб? — гэжэ үбгэжөөл гайхаба.

— Олзо оложо ядажа ябанаб даа. Миинтэ олзо олдохогүйл байна даа. Ондоо бэшэ юуншье хэрэггүй.

— Шүдхэр мэдэбэ... Бэдэр, бэдэр. Оложошье болохош. Намайе бү хүлгүүлэ, — гэжэ харангяар харюусаба үбгэжөөл.

Харгы зүбшан Шүдхэр ...лад саашаа алхалба. Хар... гэхэдэнь, урдаханань хара... Шүдхэр хэбтэбэ. Шүдхэр шү... хэртөө дүтэлжэ:

— Шүдхэр абаг, ухэһ... шүдхэр хэбтэнэл. Ямар шү... хэртөө шүдхэр намда хэрэгт... юм, өөрөө шүдхэр ха юмбиб.

Түйлай ехээр сухалд... Шүдхэр Шүдхэрэйнгөө эбэр... һээ шүүрэн дээрэ үргэжэ, са... на холо хаяба ха.

— Шүдхэр намда Шүдх... хэрэггүй. Миинтэ олзо болох... гүй хадаа оро һэегүй арила... саашаа!

Ф. БАЛДАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй обкомдо. «Электромашина» заводой коллективэй, мяханай промышленностиин нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялганууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй түрүү республиканска зүблөөн тухай информационно мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозд зорюулагдаһан тематичес хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанд: «Хүдөөгэй кооператорнуудай уялга» — А. Именохоевой статья. «Заводой литераторнууд» — АПН-эй статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Субботний огонек».

Сэнхир Экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

11.30—«Мальчишки» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм харуулагдаха.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

13.05 — һүүлэй һонин. 13.10 — **үнгэтэ телевидени.** Мультфильмнүүд. 13.40 — «Здоровье» — научно-популярна программа. 14.10 — фигурна һолжоролгоор СССР-эй чемпионат. Парна һолжоролго.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

16.15 — «Осенняя гастроль» — киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

16.30 — **үнгэтэ телевидени.** Э. Лабиш гэгшын «Копилка» гэһэн водевиль. 18.00 — СССР-эй стандартын Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Бойцов телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусана. 18.30 — «Хүгжэмтэ календарь». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Вашингтоной корреспондент» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери).

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

20.40 — И. В. Бабушкинай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга. 21.10 — «Ая-ганга» — РСФСР-эй Гүрэнэй 197... оной шанда хүртэһэн лауреа... дуудта зорюулагдаһан литературна хүгжэмтэ субботни программа. «Агуу Гоохо Ангар дүүхэй» — балет.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

22.10 — «Хүн ба хуули». 22.50 — **үнгэтэ телевидени.** А. Анар «Последняя ночь уходящего года» — теле-зүжэг. 23.40 — **үнгэтэ телевидени.** «Цирк на экране».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

16.35 — «Неоконченная повесть. 18.15 — камерна хүгжэмэй концерт.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03324. Заказ № 1427.